

RAPORT
de evaluare ex-post de impact al
Codului educației al Republicii Moldova
nr. 152/2014,
Titlul IV-XIII, art. 59-157

Cuprins

- I. Sumar executiv
- II. Scopul și obiectivele evaluării ex-post de impact
- III. Metodologia de cercetare aplicată
- IV. Informații despre actul legislativ evaluat
- V. Descrierea evaluării
- VI. Concluzii și recomandări
- VII. Despre raport

I. Sumar executiv

Factorii care au determinat efectuarea evaluării ex-post de impact a Codului educației¹ nr.152/2014 Titlul IV-XIII, articolele 59-158, relevă din Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative, adoptată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr.2/2018², pct. 2.6.2. „Analiza ex-post de impact este efectuată după 3 ani de zile de la intrarea în vigoare a actului legislativ respectiv”. Prima parte a Codului educației a fost evaluată în anul 2020, art.1-58 cu publicarea raportului pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova. Partea a doua de evaluare va include titlurile ce se referă la Învățământul profesional tehnic și Învățământul superior precum și celelalte titluri din Codul educației. Evaluarea va da posibilitate constatarea elaborării actelor secundare pentru toate articolele din actul normativ evaluat, precum și punerea acestora în aplicare, pentru a putea stabili complexitatea implementării acestuia.

II. Scopul și obiectivele evaluării ex-post de impact

Evaluarea ex-post de impact a Codului educației (*Titlul IV- XIII, 59-157*) are scopul de a stabili eficiența implementării actului legislativ, îndeplinirea gradului de realizare a obiectivelor stabilite prin elaborarea, aprobarea actului legislativ și stabilirea gradului luării în considerație a evaluării ex-ante efectuată la etapa de elaborare a proiectului de act legislativ, inclusiv a analizei impactului de reglementare. Totodată, a fost posibilă analiza informației și a rezultatelor despre implementarea Codului educației și constatarea aprobării actelor normative subordonate, necesare pentru executarea și realizarea obiectivelor stabilite inițial în nota informativă a proiectului de lege.

Obiectivele pentru realizarea evaluării ex-post de impact a Codului educației sunt:

- Identificarea gradului de executare a Codului educației (Titlul IV-XIII);
- Identificarea faptului adoptării și aplicării cadrului normativ secundar (Regulamente, Metodologii, Programe de studii, Curricula);

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro

² <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=StfUFPiqON8%3d&tabid=266&language=ro-RO>

- Identificarea dificultăților în procesul de implementare a actului legislativ;
- Constatarea posibilei modificări a actului legislativ sau a cadru normativ secundar;
- Stabilirea necesității elaborării recomandărilor în vederea îmbunătățirii funcționalității actului legislativ;
- Examinarea unor prevederi din actul legislativ care au fost atacate în instanță;

Conform rapoartelor de evaluare ex-post juridic elaborate de Direcția generală juridică a Parlamentului Republicii Moldova gradul de executare a actului legislativ, este stabilit pentru fiecare Titlu separat, care este prezentat în tabelul de analiză a rapoartelor. Pentru constatarea realizării obiectivelor stabilite, Ministerul Educației și Cercetării a contribuit prin prezentarea informației complete și listei actelor secundare realizate pentru toate articolele supuse evaluării. Instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior au prezentat informație cu propuneri de modificare a mai multor articole și alineate din actul legislativ, care au tangență cu domeniul de activitate a instituției. Propunerile vor fi transmise Ministerului Educației și Cercetării cu recomandări de îmbunătățirea funcționalității actului normativ evaluat. Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului în rapoartele de evaluare ex-post juridice a analizat toate prevederile actului legislativ atacate prin Sesizări la Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

III. Metodologia de cercetare aplicată

La evaluarea ex-post de impact a Codului educației Titlurile IV-XIII au fost folosite metode relevante de cercetare practicate și la prima parte de evaluare ex-post de impact a actului legislativ. Cele mai frecvent folosite au fost metoda cantitativă de cercetare, ancheta ocazională, metoda de observație.

Metodele selectate pentru evaluarea ex-post de impact a codului au asigurat colectarea corectă a datelor de la instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior, precum și de la alți actori implicați în proces.

IV. Informații despre actul legislativ evaluat

Codul educației nr.152/2014 a fost adoptat la 17 iulie 2014 și a avut obiectul de reglementare asigurarea funcționalității viabile a sistemului

educațional în contextul dezvoltării durabile a țării precum și alinierea la bunele practici europene și internaționale. În acea perioadă a apărut o necesitate stringentă de introducerea noului în procesul de instruire, deoarece Legea învățământului adoptată în 1995, cu modificările ulterioare, nu mai avea impactul scontat în asigurarea calității instruirii.

Autoritatea publică centrală responsabilă de implementarea actelor legislative din domeniul educației este Ministerul Educației și Cercetării și are responsabilitatea implementării calitative a Codului educației precum și a cadrului legislativ național. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, aflată în subordinea Guvernului, are competențe să asigure eficiența educațională și rezultatele academice, precum și calitatea programelor de formare profesională inițială și continuă.

În perioada de implementare a Codului educației din 2014-2022, Titlurile IV-XIII evaluate au fost supuse unor modificări neesențiale prin următoarele Legi:

Legea nr.191 din 21.07.2017 pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova³ a contribuit la îmbunătățirea pregătirii cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, asigurând cu specialiști calificați instituțiile de învățământ de educație timpurie și de învățământ primar, precum și în celelalte domenii ale educației naționale.

Legea nr. 182 din 11.09.2020 pentru modificarea articolului 134 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014⁴ a avut un impact pozitiv asupra acordării indemnizațiilor și repartizarea în câmpul muncii a tuturor absolvenților învățământului profesional tehnic și superior, domeniul educație, de stat și din străinătate, cu finanțare de la bugetul de stat și cu taxe de studii.

Legea nr.126 din 09.07.2020 pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014⁵ a fost adoptată ca urmare a executării Hotărârii Curții Constituționale nr.7 din 16 februarie 2017⁶, prevederile căreia au declarat neconstituțional alineatul (4), articolul 41 din Codul educației, în partea care vizează asigurarea elevilor claselor V-IX cu manuale școlare conform schemei de închiriere aprobate de Ministerul Educației și Cercetării. În acest context au fost supuse modificărilor articolele 140, 141 și 152 din Titlul X și XIII.

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=101258&lang=ro

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123432&lang=ro

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122401&lang=ro

⁶ <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=hotariri&docid=618>

Legea nr. 36 din 17.02.2022 pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014⁷ reglementează noțiunea de bullying și funcțiile elementelor de definire care oferă soluții legislative concrete expuse în art. 136 alin. (7).

Actele legislative enumerate au contribuit la perfecționarea normelor din cod, astfel oferind o reglementare mai eficientă a articolelor modificate.

V. Desfășurarea evaluării

Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 a fost propus pentru evaluarea ex-post de impact în două etape. Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a îndeplinit evaluarea primei părți a actului legislativ în anul 2020 iar Titlul IV-XIII, art. 59-157 au fost propuse pentru anul 2021. Mai multe considerente, printre care și situația epidemiologică din Republica Moldova, au creat premise pentru a prelungi perioada de evaluare a actului legislativ. Prin Hotărârea nr. 4 din 02.2022 a Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova⁸, perioada de evaluare ex-post de impact a Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 a fost prelungită până la finele anului 2022.

În procesul de evaluare ex-post de impact al codului au fost implicați conducătorii instituțiilor de învățământ profesional tehnic și superior din subordinea Ministerului Educației și Cercetării și autoritățile publice centrale care sunt fondatorii ale acestor instituții. Desfășurarea evaluării ex-post de impact al actului legislativ este ghidată de Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative adoptată prin Hotărârea biroului permanent nr.2/2018.⁹ Conform pct. 2.9.4, „Pentru evaluarea ex-post de impact pot fi utilizate atât datele primare, cât și cele secundare, datele primare sunt colectate de la prima sursă”, drept urmare, Comisia a solicitat opinii și propuneri de la toate instituțiile de învățământ profesional tehnic și instituțiile de învățământ superior. Respectiv, informația recepționată a fost sistematizată și introdusă în tabelul de sinteză.

Învățământul profesional tehnic

Conform datelor statistice în anul de studii 2020/2021, învățământul profesional tehnic a fost organizat în 42 școli profesionale care oferă

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130322&lang=ro

⁸ <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=7G2bKBMTtZk%3d&tabid=266&language=ro-RO>

⁹ <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=StfUFPiQON8%3d&tabid=266&language=ro-RO>

programe de formare profesională tehnică secundară, 36 colegii – programe de formare profesională tehnică postsecundară și 13 centre de excelență care oferă ambele – programe de formare profesională, postsecundară și secundară. La începutul anului de studii 2020/2021, în aceste instituții erau 44,8 mii de elevi, dintre care 13,9 mii în școlile profesionale, 18,4 mii în colegii și 12,56 mii în centrele de excelență. Din totalul elevilor înscriși în centrele de excelență, 11,4 mii au fost implicați în programe de formare profesională tehnică postsecundară și 1,2 mii în programe de formare profesională tehnică secundară. Numărul total de elevi înscriși la începutul anului de studii 2020/2021 în învățământul profesional tehnic s-a diminuat cu 8,7 mii persoane (sau cu 16,3%) comparativ cu 2010/2011. În anul 2020, învățământul profesional tehnic a fost absolvit de 11,9 mii persoane, dintre care 6,3 mii – programele de formare profesională tehnică postsecundară și au obținut Diploma de studii profesionale, iar 5,6 mii – programele de nivel secundar și au obținut Certificat de calificare.

Învățământul profesional tehnic constituie un nivel de învățământ atașat de procesele economice și sociale actuale, precum și a celor de perspectivă. În contextul sistemului educațional, învățământul profesional tehnic tinde să devină flexibil și competitiv, orientat spre cerințele peții muncii. Pentru buna funcționare a acestui sistem de învățământ, Ministerul Educației și Cercetării a elaborat proiectul de lege cu privire la învățământul dual. Inițiativa legislativă a fost elaborată în scopul reglementării învățământului dual, ca formă de organizare a învățământului profesional tehnic. Învățământul dual propune instruirea teoretică în cadrul unei instituții de învățământ profesional tehnic și instruirea practică în cadrul unei unități economice care este o combinație sistemică de cooperare și va oferi elevilor cunoștințe și deprinderi practice pentru calificări profesionale conform Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova¹⁰. Formarea profesională în instruirea duală va fi realizată prin două componente de bază, formarea inițială și formarea continuă, astfel va fi asigurată o formă alternativă de formare profesională, bazată pe acordul de cooperare și contractul de formare profesională în învățământul dual. Necesitatea legiferării suficiente a programelor de formare profesională prin învățământul dual, precum și reglementarea statutului părților implicate în implementarea acestor programe au fost premisele pentru elaborarea prezentului proiect de lege. Finalitatea urmărită prin proiectul respectiv rezidă în asigurarea unor prevederi suficiente pentru reglementarea în

---

¹⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111365&lang=ro

întregime a organizării învățământului dual, precum și reglementarea statutului părților interesate în implementarea programelor de formare profesională prin învățământul dual. Inițiativa legislativă va fi un act separat care va reglementa în complex procesul de instruire duală ca o formă alternativă în învățământul profesional tehnic.

În Codul educației normele ce reglementează învățământul profesional tehnic sunt expuse în Titlul IV art. 59-74 și includ specificări ce se referă la programele de formare profesională, administrarea învățământului profesional tehnic și personalul din învățământul profesional tehnic.

Conform Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative pct. 2.6.13 ¹¹, „În analiza datelor și a informațiilor colectate pot fi utilizați următorii indicatori: b) indicator al rezultatului acțiunii actului normativ, care se referă la activitățile care au fost sau nu întreprinse în vederea punerii în aplicare a actului normativ;” Comisia parlamentară a solicitat de la instituțiile de învățământ profesional tehnic informație despre implementarea actului normativ evaluat și ce modificări ar propune pentru perfecționarea normelor pentru domeniul respectiv. Ca rezultat și-au exprimat opinia 30 de instituții de învățământ profesional tehnic, dintre care 5 centre de excelență, 3 colegii și 22 de școli profesionale. Au fost înaintate propuneri frecvente pentru modificarea art. 59, 60, 62, 63, 64, 67, 68, 68 71, 72, 134 din Codul educației.

Referitor la art. 59 mai mulți conducători din instituțiile de învățământ profesional tehnic au solicitat revizuirea Planului-cadru pentru programele de studii elaborate pentru fiecare an de studii, deoarece cererea de pe piața muncii diferă de la an la an, astfel elevilor le va fi oferite șanse de a studia mai profund specialitatea aleasă. La art. 60 a fost propus ca Planul de admitere în instituție și numărul candidaților să fie discutat și analizat de comun cu conducătorii instituțiilor de învățământ, pentru a evita suprasolicitarea unor meserii. Totodată, a fost propus completarea articolului cu un alineat nou, care va conține prevederi de responsabilizare a beneficiarilor de surse din bugetul de stat în cazul abandonului studiilor. Copiii cu CES, care doresc să învețe o specialitate, se confruntă cu dificultăți de asimilare a programelor de studii și adaptare la condițiile existente în instituțiile de învățământ profesional tehnic. În acest sens, au fost propuse identificarea posibilităților de instruire a elevilor cu CES într-o perioadă mai scurtă ce le-ar permite formarea profesională în termeni restrânși și integrarea socio-profesională mai eficientă.

---

¹¹ <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=StfUFPIq0N8%3d&tabid=266&language=ro-RO>

În procesul de analiză a propunerilor s-a făcut referință și la articolul 62 care reglementează normele programelor de formare profesională tehnică secundară. O obiecție foarte binevenită este completarea alineatului (3) „În cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară cu durata de 2 ani, pentru instruirea într-o meserie, în grupele de elevi pot fi incluse persoane care nu au absolvit 9 clase, dar care au atins vârsta de 16 ani, cu acordul Ministerului Educației și Cercetării” să fie completat cu sintagma „pentru locuri vacante la anumite meserii”. Tot la acest alineat nu este clar cum pot fi admiși elevii interesați și în baza căror acte pot participa la concurs pentru specialitățile solicitate. Aceste obiecții au fost propuse de către conducătorii instituțiilor de învățământ profesional tehnic care sistematic se confruntă cu asemenea inexactități. La art. 63 mai mulți conducători au propus să fie exclusă sintagma „examen de bacalaureat profesional” deoarece au considerat că acest examen este inutil, nerecunoscut în alte state iar elevii care vor să-și continue studiile la instituțiile de învățământ superior au posibilitatea de a susține examenul național de bacalaureat.

Ministerul Finanțelor a menționat despre importanța elaborării unui proiect al Pachetului standard de servicii educaționale pentru fiecare nivel de învățământ (art. 9 alin. 5 din Codul educației¹²), respectiva solicitare a fost reflectată și în primul Raport de evaluare ex-post a Codului educației nr. 152/2024. Întru planificarea și executarea eficientă a banilor publici, Ministerul Finanțelor consideră oportun ca art. 60 să fie completat cu un alineat nou, unde ar fi specificată norma despre admiterea la studii în învățământul profesional tehnic cu finanțare de la bugetul de stat și la fiecare treaptă de învățământ , numai o singură dată pentru persoanele candidate.

În perioada de evaluare ex-post de impact al Codului educației, proiectul de lege elaborat de Guvern a fost adoptat de Parlament și respectiv Legea cu privire la învățământul dual nr. 110 din 21.04.2022¹³ a intrat în vigoare. Potrivit noului cadru normativ, învățământul dual este o formă alternativă de organizare a învățământului profesional tehnic, care presupune instruirea în cadrul unei instituții de învățământ profesional tehnic și al unui agent economic, cu utilizarea mijloacelor acestora în scopul obținerii de cunoștințe, deprinderi și competențe pentru calificări profesionale de nivelurile 3 ISCED, 4 ISCED și 5 ISCED, conform Cadrului National al Calificărilor din Republica Moldova. În acest sens este de menționat că, implicarea agentului economic în organizarea și desfășurarea învățământului dual este una esențială, iar pentru asigurarea unui sistem

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131324&lang=ro

viabil de formare profesională tehnică prin învățământ dual se impun reglementări noi, în special norme cu caracter cert pentru actorii implicați, participanți pe piața muncii.

Urmarea studiilor efectuate a fost remarcat că, reglementările actuale, cu referire la învățământul dual, nu sunt suficiente pentru reprezentanții mediului de afaceri. În aceste condiții, cadrului normativ a fost completat cu noi prevederi cu referire, în mod special, la activitățile actorilor implicați în proces: Ministerul Educației și Cercetării, Camera de Comerț și Industrie, instituția de învățământ profesional tehnic, unitatea în învățământul dual și unele categorii de personal din cadrul acestora.

Legea cu privire la învățământul dual nr. 110 din 21.04.2022 va asigura cu prevederi suficiente de reglementare a organizării în întregime a învățământului dual, precum și reglementării a statutului părților implicate în implementarea programelor de formare profesională prin învățământ dual.

Unele modificări propuse de conducătorii instituțiilor de învățământ profesional tehnic s-au regăsit în Legea cu privire la învățământul dual nr.110 din 21.04.2022, iar restul propunerilor vor fi analizate și discutate de către persoanele responsabile din autoritățile publice centrale de profil.

Învățământul superior

Ca rezultat al reformei sistemului de învățământ superior, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea de Guvern nr. 485 din 13.07.2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniul educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului¹⁴. În conformitate cu prezenta Hotărâre a Guvernului sistemul de învățământ superior a fost reorganizat prin fuziune a mai multor instituții de cercetare cu instituțiile de învățământ superior, cu păstrarea separată a finanțării pentru domeniul cercetare, precum și îndreptarea cheltuielilor publice din învățământul superior și cercetare spre creșterea salariilor cadrelor universitare și a cercetătorilor. Noua formă de organizare va contribui la consolidarea resurselor umane și a mijloacelor financiare prin redistribuirea acestora în conformitate cu programele de formare profesională orientate spre performanțe și pregătirea unor specialiști înalt calificați.

Integrarea institutelor de cercetare în structura universităților va avea un impact pozitiv pentru a apropia cercetarea științifică de studenți și în

---

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132127&lang=ro

acest fel le vor fi ofere mai multe oportunități de studiu. Reforma învățământului superior și cercetare ține de responsabilitatea tuturor părților interesate (Guvern, mediu privat, mediu academic, ONG-uri) și face parte din efortul și aspirația comună de a dezvolta un învățământ superior competitiv și inovativ, aliniat rigorilor UE.

Procesul de reformă a sistemului de învățământ superior va continua cu modernizarea managementului universitar, dezvoltarea infrastructurii și crearea programelor noi de studii.

Comisia parlamentară a solicitat opinia mai multor autorități publice centrale pentru a constata necesitatea de modificare și îmbunătățire a funcționalității actului legislativ.

Ministerul Apărării ca fondator al Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, instituției de învățământ superior în domeniul militariei și în temeiul Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 a elaborat și implementat toate actele juridice secundare pentru domeniul vizat.

Ministerul Finanțelor, făcând referire la sistemul învățământului superior ca opinie, a menționat că, prevederile art. 79 alin.(4) lit. a) stipulează faptul că, în plan financiar, autonomia universitară se realizează prin administrarea resurselor financiare prin conturi bancare, inclusiv a mijloacelor alocate de la bugetul de stat. În același timp, conform art.145 alin. (9) din Codul educației, veniturile obținute de instituțiile de învățământ din prestarea contra plată a serviciilor educaționale se gestionează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014¹⁵. Astfel, conform prevederilor art. 62 alin.(9) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, mijloacele financiare primite de la instituțiile publice la autogestiune, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni ai căror fondatori/acționari sunt autoritățile publice centrale și locale, în baza listei acestora aprobate în legea bugetară anuală, se gestionează prin contul unic trezorerial. În acest context, se constată o contradicție dintre prevederile art. 79 alin. (4) lit. a și art.145 alin.(9) ale Codului educației, precum și cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

Conform prevederilor art.108 alin.(I) în componența Consiliului de etică și management sunt incluși 11 membri, dintre care un reprezentat din cadrul Ministerului Finanțelor, Dat fiind faptul că, misiunea Consiliului respectiv

---

¹⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro

este de a verifica asigurarea responsabilității publice a instituțiilor de învățământ superior, precum și ținând cont de misiunea Ministerului Finanțelor, care este responsabil de realizarea managementului finanțelor publice, se propune excluderea reprezentantului Ministerului Finanțelor din componența Consiliului de etică și management.

Totodată, în rezultatul evaluării implementării prevederilor Titlului V „Învățământul superior” din Codul educației al Republicii Moldova, se propune Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional de a urgenta elaborarea și aprobarea Metodologiei, în baza căreia urmează a fi efectuată ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior, potrivit prevederilor art.83 din Cod.

Propunerile de modificarea a Codului educației sugerate de instituțiile de învățământ superior sunt sistematizate și incluse în tabel, care este parte a acestui raport.

Opinii ale Autorităților Publice Centrale

Agencia Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare¹⁶, ca autoritate administrativă în subordinea Ministerului Educației și Cercetării, a identificat unele propuneri de modificare necesare pentru procesul de activitate a acesteia, care au fost făcute din următoarele considerente:

- schimbarea statutului ANACEC, revenind la formula inițială a Codului educației, element obligatoriu pentru inițierea și realizarea demersurilor necesare pentru înscrierea în Registrul European pentru Asigurarea Calității în învățământul Superior, responsabilitate stabilită prin art. 115 n) al Codului educației nr. 152/2014;
- sincronizarea mai multor documente naționale în domeniul educației și cercetării;
- raționalizarea și eficientizarea procesului de evaluare externă în conformitate cu recomandările, liniile directoare și standardele promovate la nivel european, totodată valorificând și bunele practici dezvoltate și implementate în domeniu;
- asigurarea îmbunătățirii continue a calității proceselor educaționale.

Agencia Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare menționează că, modificările propuse vor servi drept temei și pentru perfecționarea Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a

---

¹⁶ <https://www.anacec.md/>

instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă (Anexa nr.1 la HG nr. 616/2016) ¹⁷.

Ministerul Finanțelor¹⁸, în conformitate cu atribuțiile sale funcționale, a specificat că, instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior se află în subordinea mai multor autorități publice centrale și în acest sens propune la art. 143 alin. (1) lit. b) de completat la final cu sintagma „și, după caz, a organelor centrale de resort”. Conform prevederilor art.143 alin. (2), transferurile cu destinație specială sunt efectuate de Ministerul Finanțelor, în conformitate cu formula de alocare propusă anual de Ministerul Educației și Cercetării și aprobată de Guvern.

De asemenea ministerul a menționat că, transferurile cu destinație specială sunt estimate și alocate autorităților publice locale de nivelul întâi și doi, care au în subordine instituții publice de învățământ, după cum urmează: instituții de educație timpurie, instituții de învățământ primar, gimnazial, liceal, special și extrașcolar. Totodată, în prezent, este elaborată și pusă în aplicare doar formula de alocare în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.868/2014¹⁹, conform căreia Ministerul Finanțelor estimează plafonul de cheltuieli și calculează transferurile categoriale, ținând cont de normativul valoric pentru un „elev ponderat” și pentru o instituție de învățământ.

Ce ține de celelalte tipuri de învățământ (instituții de educație timpurie, de învățământ special și extrașcolar), se informează că în lipsa unor formule de finanțare, la etapa elaborării transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale, Ministerul Finanțelor aplică regulile generale de estimare a limitelor de cheltuieli, prevăzute în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209/2015²⁰, potrivit cărora la bază stau cheltuielile aprobate pentru anul curent ajustate la costul factorilor de modificare, stabilite în conformitate cu disponibilitățile bugetare și politicile statului în sector.

Conform prevederilor art.143 alin. (3), finanțarea instituțiilor de învățământ private se efectuează din sursele fondatorilor și din taxele de școlarizare, iar conform art.143 alin. (4) instituțiile de învățământ general

¹⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=92727&lang=ro

¹⁸ <https://mf.gov.md/ro>

¹⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?lang=ro&doc_id=18958

²⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=90144&lang=ro

private acreditate beneficiază din partea statului de sprijin în modul stabilit de Guvern.

În același timp, art.9 alin.(2) din Codul educației stabilește faptul că statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, indiferent de tipul de proprietate a instituției de învățământ, care se aprobă de Guvern, iar art. 143 alin.(I) lit. a), reglementează că, transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal reprezintă sursa de finanțare doar a sistemului de învățământ public.

Prin urmare, se constată o contradicție dintre normele aceluiași act normativ. Respectiv, pe lângă faptul că nu este clar care va fi impactul financiar al extinderii finanțării din bugetul public a învățământului privat, nu este clar nici mecanismul de finanțare sau de sprijin din partea statului a învățământului respectiv, în mod special, în contextul în care se atestă o utilizare nedeplină a capacităților instituțiilor publice de învățământ.

Conform art. 145 alin. (I) lit. a), finanțarea bugetară a învățământului urmează a fi efectuată prin patru modalități, una dintre care este finanțarea-standard realizată prin cost standard per copil/elev/student și coeficient de ajustare. Se menționează că, finanțarea instituțiilor de învățământ care activează în regim de autogestiune financiară, se efectuează în conformitate cu Metodologia de finanțare în bază de cost per elev a instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1077/2016²¹și Metodologia de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.343/2020²². În același timp, finanțarea instituțiilor bugetare de învățământ din domeniile militariei, securității și ordinii publice se realizează în baza datelor istorice, întrucât până în prezent nu a fost elaborată o metodologie. Totodată, Ministerul Finanțelor stipulează că, conform recomandării 2.1.4 din Raportul auditului situațiilor financiare consolidate și Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Apărării și unele entități din subordine în exercițiul bugetar 2014-2015, aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.21/2016²³, Ministerul Apărării, de comun cu Ministerul Educației și Cercetări, urmau să determine modul de calculare și componența cheltuielilor aferente studiilor superioare.

²¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95325&lang=ro

²² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121812&lang=ro

²³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=94392&lang=ro

Dat fiind faptul că, instituțiile de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă din domeniile militariei, securității și ordinii publice sunt instituții bugetare, care sunt finanțate de la bugetul de stat și cu taxă (art.122, alin.(7)) și nu funcționează în regim de autogestione financiar-economică, Ministerul Finanțelor propune de a reformula art. 145 alin.(5), întru a evita interpretarea eronată a prevederilor articolului respectiv.

Evaluarea ex-post juridică a Codului educației

Codul educației al Republicii Moldova nr.152 a fost adoptat de către Parlamentul Republicii Moldova la 17 iulie 2014, publicat în Monitorul Oficial nr. 319-324 din 24 octombrie 2014 și pus în aplicare începând cu 23 noiembrie 2014. Autor al proiectului este Ministerul Educației și Cercetării, care și-a propus o nouă abordare a procesului de educație, menită să modernizeze sistemul de învățământ în contextul procesului de integrarea europeană a Republicii Moldova, în conformitate cu Procesul de la Bologna.

Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Cod, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.

Actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova.

Beneficiarii direcți ai Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 sunt:

a) cetățenii Republicii Moldova, cetățenii altor state, precum și apatrizii, care au acces la educație prin sistemul național de învățământ, în condițiile Codului educației al Republicii Moldova; elevii, studenții, personalul din învățământul profesional tehnic, care este constituit din personal de conducere, personal didactic, personal didactic auxiliar și personal nedidactic, constituit din personal administrativ gospodăresc, auxiliar și de deservire; părinții;

b) instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar; instituție de învățământ profesional tehnic post secundar și post secundar non terțiar; instituție de învățământ profesional tehnic cu programe combinate; instituție de învățământ secundar vocațional de arte, sport etc.; instituție de învățământ superior; instituție specializată de învățământ de formare

continuă; instituție de învățământ extrașcolar; instituție de învățământ special;

c) Guvernul, Ministerul Educației și Cercetării, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea și ale UTA Găgăuzia, organele locale de specialitate în domeniul învățământului, Ministerul Sănătății, Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne.

d) muncitori calificați, maiștri, tehnicieni și alte categorii de specialiști în conformitate cu Cadrul National al Calificărilor, cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor, cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor, aprobate de Guvern, precum și cu nivelurile 3, 4 și 5 ISCED;

e) mediul de afaceri/ agenții economici/ instituțiile publice și întreprinderile de stat și alte organizații interesate să funcționeze ca bază de practică, inclusiv cele de creație.

Analiza evaluării ex-post juridică a Codului educației este prezentată prin conținutul tabelului care urmează.

Tabel. Concluzii ca urmare a evaluării ex-post juridică a Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014

Titlul din Codul educație	Realizat %	Concluzii
Titlul IV „Învățământul profesional tehnic”	96,1%	<ul style="list-style-type: none"> -urgentarea definitivării, aprobarea de către Ministerul Educației și Cercetării și punerea în aplicare a schemei de închiriere a manualelor școlare pentru elevii din învățământul profesional tehnic (art.64); -elaborarea și aprobarea reglementărilor cu privire la constituirea de consorții de către instituțiile care oferă programe de formare profesională tehnică secundară, postsecundară și postsecundară nonterțiară cu instituții de învățământ profesional tehnic și/sau de învățământ superior în condițiile legii (art.63 alin.(8)); -elaborarea normelor cu privire la repartizarea absolvenților instituțiilor de învățământ profesional tehnic în câmpul muncii (art.67 alin.(3) lit. d)); -elaborarea normelor cu privire la organizarea târgurilor locurilor de muncă (art.67 alin.(3) lit. d)); -elaborarea normelor cu privire la obligația autorităților publice, instituțiilor publice și întreprinderilor de stat de a oferi anual locuri pentru stagii de practică în proporție de cel puțin 10% din efectivul de personal (art.67 alin.(5)).
Titlul V „Învățământul superior”	98,6%	<p>Principalele obiective stabilite de legiuitor sunt realizate prin elaborarea și aprobarea hotărârilor de Guvern, regulamentelor, metodologiilor, instrucțiunilor, circulare, ghiduri de autoevaluare, seturi de indicatori, colectarea de date și instrumente de prelucrare și crearea condițiilor de formare pentru personalul din învățământul superior.</p> <p>Urmare, a constatările făcute în rezultatul evaluării implementării prevederilor Titlului V „Învățământul superior” din Codul educației</p>

		al Republicii Moldova, se recomandă Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare de a urgenta elaborarea și aprobarea Metodologiei, în baza căreia urmează a fi efectuată ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior, potrivit prevederilor art.83 din Cod.
Titlul VI „Învățământul superior medical și farmaceutic. Învățământul în domeniile militariei, securității și ordinii publice”	100%	În temeiul art.61 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, propunem autorităților responsabile luarea tuturor măsurilor necesare pentru asigurarea elaborării proiectelor de acte normative consolidate în domeniul învățământului superior medical și farmaceutic și în domeniile militariei, securității și ordinii publice.
Titlul VII „Învățarea pe tot parcursul vieții”	100%	Principalele obiective stabilite de legiuitor sunt realizate prin elaborarea și aprobarea hotărârilor de Guvern, regulamentelor, metodologiilor, instrucțiunilor, etc., precum și crearea condițiilor pentru formarea profesională continuă.
Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional”	100%	Principalele obiective stabilite de legiuitor au fost realizate prin elaborarea și aprobarea hotărârilor de Guvern, regulamentelor, metodologiilor, ghidurilor, etc.
Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”	100%	Principalele obiective stabilite de legiuitor sunt realizate prin elaborarea și aprobarea hotărârilor de Guvern, regulamentelor, metodologiilor, instrucțiunilor, etc.
Titlul X „Administrarea sistemului de învățământ”	97,9%	Urmare, a constatărilor făcute în rezultatul evaluării implementării Codului educației al Republicii Moldova, se recomandă urgentarea definitivării și prezentării pentru aprobare a Pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul general (potrivit prevederilor art.9 din cod), precum și elaborarea și prezentarea Parlamentului a propunerilor privind modificarea legislației în vigoare în vederea promovării acestui document.
Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”	100%	Principalele obiective stabilite de legiuitor au fost realizate.
Titlul XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare”	Realizat	Principalele obiective stabilite de legiuitor au fost realizate.

Tabelul nr. 3 și nr. 4 sunt parte componentă a prezentului raport și anexate la acesta.

VI. Concluzii și recomandări

Învățământul profesional tehnic

1. Concluzii

În urma efectuării evaluării ex-post de impact s-a constatat că, implementarea cadrului legal al Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul IV „Învățământul profesional tehnic”), în mare parte a fost realizat. Principalele obiective stabilite de legiuitor au fost realizate prin elaborarea și aprobarea hotărârilor de Guvern, regulamentelor, metodologiilor, instrucțiunilor, ghiduri de autoevaluare, seturi de indicatori, colectarea de date și instrumente de prelucrare și crearea condițiilor de formare pentru profesori și formatori.

Constatările făcute de către Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului în evaluarea ex-post juridică, privitor la neexecutarea unor prevederi ce se referă la Învățământul profesional tehnic, au fost analizate cu reprezentanții autorității publice centrale responsabili de domeniu cu următoarele concluzii:

- ü Pentru norma din art. 64 din Cod sunt aplicate prevederile Hotărârii de Guvern nr. 876/2015 cu privire la asigurarea cu manuale a elevilor și aprobarea Regulamentului Schemei de închiriere a manualelor școlare pentru elevii claselor V-XII, inclusiv elevii din sistemul de învățământ profesional tehnic în care se realizează și învățământul liceal, conform anexei nr. 3.
- ü Pentru norma din art. 67 alin. (3) lit. d) sunt aplicate prevederile Hotărârii de Guvern nr. 923 din 04-09-2001 cu privire la plasarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate de stat. Totodată, a fost menționat că pentru organizarea târgurilor de muncă nu există reglementări particulare, deoarece aceste activități sunt organizate periodic în dependență de resursele și capacitățile autorităților responsabile.
- ü Cu referire la norma din art. 67 alin.(5) din Codul educației al Republicii Moldova, autoritățile publice, instituțiile publice și întreprinderile de stat își onorează obligațiile de a oferi anual locuri pentru stagii de practică în proporție de cel puțin 10% din efectivul de personal. Informația a fost consultată cu reprezentanții autorității publice centrale responsabili de domeniu vizat.

2. Recomandări

Este recomandat autorității centrale de specialitate elaborarea și aprobarea reglementărilor cu privire la constituirea de consorții de către instituțiile care oferă programe de formare profesională tehnică secundară, postsecundară și postsecundară nonterțiară cu instituții de învățământ profesional tehnic și/sau de învățământ superior în condițiile legii (art.63 alin.(8)).

Totodată, responsabilii din autoritatea publică centrală de specialitate să ia în considerare opiniile și sugestiile instituțiilor de învățământ profesional tehnic la elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova expuse în tabelul anexat la acest raport.

Învățământul superior

1. Concluzii

Ca urmare a realizării evaluării ex-post de impact s-a constatat că, implementarea cadrului legal al Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul V „Învățământul superior”), în mare parte a fost realizat. Principalele obiective stabilite de legiuitor au fost realizate prin elaborarea și aprobarea hotărârilor de Guvern, regulamentelor, metodologiilor, instrucțiunilor, circulare, ghiduri de autoevaluare, seturi de indicatori, colectarea de date și instrumente de prelucrare și crearea condițiilor de formare pentru personalul din învățământul superior.

Urmare, a constatărilor făcute în rezultatul evaluării implementării prevederilor Titlului V „Învățământul superior” din Codul educației al Republicii Moldova Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare urmează să urgenteze elaborarea și aprobarea Metodologiei, în baza căreia va fi efectuată ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior, potrivit prevederilor art.83 din Cod.

Ministerul Educației și Cercetării urmează să examineze posibilitatea de unificare a cadrului normativ secundar într-un singur act normativ consolidat în domeniul învățământului superior în scopul îmbunătățirii cadrului legislativ evaluat, precum și a implementării corecte a cadrului normativ.

2. Recomandări

În contextul reformei învățământului superior din Republica Moldova este important consolidarea excelenței universităților în materie de cercetare și învățământ, care vor concentra finanțarea pentru cercetare pentru un

număr mai mic de domenii și instituții, astfel va fi posibilă obținerea unei calități apreciate la nivel național în anumite domenii.

O altă recomandare ar fi asigurarea unei comunicări continue, prin care se propune consolidarea mobilității academice intraeuropene și a celei dintre universitate și mediul privat. Acest lucru va da posibilitate crearea de noi perspective de carieră pentru tinerii cercetători.

Este sugerată deschiderea mai mare a universităților către exterior și sporirea atractivității internaționale a acestora. Colaborarea internațională pentru universitățile locale va asigura calitate academică la nivel european pentru a atrage și reține talentele din întreaga țară.

Un îndemn prioritar pentru autoritățile publice centrale de specialitate poate fi consolidarea coeziunii europene, prin dezvoltarea de tehnologii și parcuri științifice, multiplicarea structurilor de colaborare regională între industrii și universități, precum și elaborarea unui număr mai mare de strategii universitare de dezvoltare regională.

Reforma ce ține de modernizarea învățământului superior și cercetare este o reformă necesară de realizat pentru interesul național.

VII. Despre raport

La întocmirea raportului de evaluare ex-post de impact a Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, Titlul IV-XIII, art. 59-157 au fost folosite următoarele surse:

- Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.
- Legea cu privire la învățământul dual nr. 110 din 21.04.2022 (în vigoare 20.06.2022).
- Hotărârea de Guvern cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului nr. 485 din 13.07.2022 (în vigoare 15.07.2022).
- Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative, adoptată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr.2/2018.
- Raport de evaluare ex-post de impact a Codului educației nr. 152/2014 Titlul I-III, art. 1-58 publicat pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova la 30.07.2020.
- Rapoartele de evaluare ex-post juridică întocmite de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.

- Informația recepționată de la instituțiile de învățământ profesional tehnic și instituțiile de învățământ superior din țară consolidată în tabele care sunt anexate la prezentul raport.

Raportul a fost elaborat de către consultantul principal al secretariatului Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Șarpe Maria.

Anexe

1. Tabelul nr. 1
Propuneri și sugestii, Învățământul profesional tehnic
2. Tabelul nr. 2
Propuneri și sugestii, Învățământul superior
3. Tabelul nr. 3
Analiza rapoartelor de evaluare ex-post juridică pentru Titlul IV-XIII Codului educației nr. 152/2014
4. Tabelul nr. 4
Gradul de realizare a actelor secundare conform articolelor din Codul educației nr. 152/2014

Tabel nr. 1

Titlul IV învățământul profesional tehnic, școli profesionale, colegii, centre de excelență.

Nr	Denumirea instituției	Nr. Art. din Codul educației	Opinii, Propuneri de modificare	Argumente pentru propunerile înaintate
1.	Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni	Art. 55. Normarea activității didactice	Micșorarea numărului de ore în învățământul Profesional Tehnic de la 720 ore la 540 ore pentru clasa de salarizare 56.	Art. 55 „norma didactică” în învățământ general constituie 18 ore săptămânal 540 ore/anual, iar în învățământul profesional tehnic 720 ore/anual cu același salariu clasa 56 (5688 lei).
2.	ANACEC	Art.59. Sistemul de învățământ profesional tehnic	(2) Instituțiile de învățământ profesional tehnic sunt înființate, reorganizate și lichidate de către Guvern la inițiativa fondatorului. a)solicitarea autorizării de funcționare provizorie a instituției; b)aprobarea înființării instituției de învățământ prin Hotărâre de Guvern.	
3.	ȘP nr.3 o. Bălți	Art.59. Sistemul de învățământ profesional tehnic	Alin.(6) Sistemul de învățământ dual. Învățământul dual se desfășoară în instituții, fapt ce favorizează formarea abilităților practice la elevi. Alin.(8) Durata și structura de studii. Durata și structura studiilor este de 1 an, 2 ani și 3 ani conform Planului – cadru de învățământ aprobat de MECC, la solicitarea instituției de învățământ durata de studii la meseriile : « Coafor », « Frizer », « Reglor utilaje tehnologice », « Cusătoreasă » este stabilită durata de 2 ani.	Durata de studii de 2 ani , oferă elevilor oportunități de dezvoltare profesională mai avantajoasă. Modificările intervenite la durata studiilor permite elevilor de a însuși mult mai desfășurat meseria aleasă.
4.	ȘP Rîșcani	Art.59. Sistemul de învățământ profesional tehnic	Alin.(8) Revizuirea anuală a planului - cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnice	Întru respectarea drepturilor elevilor la alegere și autorealizare în corespundere cu interesele și aptitudinile elevilor de a modifica disciplinele de studii punctul 4, 5 din subcomponenta variabilă în

				programele de studii profesional tehnice durata de doi ani.
5.	ȘP Glodeni	Art.59. Sistemul de învățământ profesional tehnic	Alin.(8) Anual să fie revizuit planul - cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnice	Pentru respectarea drepturilor elevilor la alegere și autorealizarea în corespundere cu disciplinele de studii punct. 4,5 din subcomponenta variabilă în programele de studii profesional tehnice durată de doi ani.
6.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.59. Sistemul de învățământ profesional tehnic	Alin.(4) Nu dispunem de standarde ocupaționale/de calificare la toate meseriile, iar cele ce există, foarte puține sunt valide.(școală, agent economic, Comitet sectorial). In elaborarea acestora să fie implicați toți factorii interesați (școală, agent economic, Comitet sectorial).	Ar fi acoperite necesitățile de sistem în timp scurt și cu minimum cheltuieli.
7.	ȘP Hîncești	Art. 60. Condițiile de acces în instituțiile de învățământ profesional tehnic.	Alin.(1) De completat cu textul " elevii care nu au absolvit gimnaziul (9 clase) dar au atins vârsta de 16 ani cu Certificat de reușită (situație școlară).	Regulamentul de organizare și desfășurare a admiterii în ÎPT la programe de formare profesională tehnică secundară (Anexa nr. 1 la ordinul 894 din 13.06.20108 punctul 9 lit. e) .
8.	ȘP nr.2 Chișinău	Art. 60. Condițiile de acces în instituțiile de învățământ profesional tehnic	Alin.(5) Planul de admitere în învățământul profesional tehnic cu finanțare cu taxă de studii se stabilește de Guvern, de completat cu: „în colaborare cu instituția de învățământ”.	1. Suprasolicitarea ofertei planului de admitere la anumite meserii. 2. Instituția dispune de personal didactic, condiții favorabile de studii și trai în cămin.
9.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 60. Condițiile de acces în instituțiile de învățământ profesional tehnic	De completat cu un alineat nou: Alin. (5 ¹) Care va conține prevederi de responsabilizare a beneficiarilor pentru sursele din bugetul de stat în cazul abandonului studiilor.	Diminuarea abandonului și utilizarea eficientă a resurselor financiare ale statului.
10.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 60. Condițiile de acces în instituțiile de învățământ profesional tehnic	Alin. (6) Integrarea copiilor cu CES în sistemul profesional tehnic(Proiectul cu incluziunea, nu a luat în calcul faptul că o mare parte din acești copii nu dispun de capacități depline, fapt determinat de obținerea unor competențe limitate, care nu permit certificarea lor deplină). Instituțiile nu dispun de cadre didactice cu pregătire în psihopedagogie specială	Cheltuielile pentru „socializare” sunt prea mari. Pentru acești copii este necesar de a identifica nișele de formare profesională într-o perioadă de timp mai scurtă (Curs ANOFM), care le-ar permite formarea profesională în termeni restrânși și integrarea socio-profesională.
11.	ANACEC	Art. 61. Programele de formare profesională	(2) Programele de formare profesională se realizează în instituții de învățământ profesional tehnic publice și private (școli profesionale, colegii și centre de excelență), autorizate provizoriu sau acreditate,	De asemenea, nu este clar, care este considerat actul de constituire al instituției de învățământ: Hotărârea de Guvern

			în parteneriat cu întreprinderi și organizații adecvate profilului de instruire.	privind înființarea instituției sau autorizarea de funcționare provizorie, aprobată prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării. În lipsa cadrului normativ suplimentar care ar detalia prevederile Codului la acest capitol, actorii din educație întâmpină dificultăți la interpretarea articolelor menționate
12.	ȘP nr.2 Chișinău	Art. 61. Programele de formare profesională	Alin.(3) Învățământul profesional tehnic se organizează și în instituții rezidențiale – pentru copiii orfani sau cei rămași fără îngrijire părintească, în instituții de învățământ special, în instituții penitenciare și în instituții medicale. Cuvintele „și în instituții rezidențiale – pentru copiii orfani sau cei rămași fără îngrijire părintească” de scos din textul alineatului .	1. De omis din text, deoarece în nici o instituție rezidențială nu se organizează învățământ profesional tehnic secundar
13.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 61. Programele de formare profesională	Alin.(1), lit. a) Programele de formare profesională de nivelul 3 ISCED, nu este corect că se realizează în instituțiile de nivelul 4 și 5, propunem revizuirea acestei prevederi.	Sunt 2 tipuri de instituții care utilizează Regulamente diferite, diferă și modalitatea de pregătire profesională.
14.	ANACEC	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară	(4) Procesul de instruire în cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară se realizează în conformitate cu standardele naționale de referință și cu standardele de acreditare elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.	Se propune redactarea articolelor, după cum urmează: Articolul 62. Programele de formare profesională tehnică secundară (4) Procesul de instruire în cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară se realizează în conformitate cu standardele naționale elaborate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.
15.	Școala Profesională nr. 5, mun. Bălți	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară	Alin. (1) lit. c) Propunere: durata studiilor să fie extinsă până la 3 ani pentru învățământul dual în baza studiilor gimnaziale, în funcție de complexitatea meserie	Unele meserii sunt destul de complexe și este necesară o durată de instruire mai mare de 2 ani.
16.	ȘP Hîncești	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară	Alin.(3) Sintagma „cu acordul Ministrului Educației” să fie substituită cu sintagma „în baza Regulamentului de organizare și desfășurare a admiterii în ÎPT la programe de formare profesională tehnică secundară”.	Regulamentul de organizare și desfășurare a admiterii în ÎPT la programe de formare profesională tehnică secundară (punctul 9, lit. e).

17.	ȘP Criuleni, ȘP Căușeni	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară	Să se regăsească doar conform titlului. Colegiile Centrele de excelență se vor ocupa strict cu nivelul 4 și 5 ISCED	
18.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară	Alin.(2), lit. d) Revizuirea opțiunii de a reveni la programe de formare profesională timp de un an pentru instruirea într-o meserie în baza studiilor gimnaziale. Alin.(7) De completat susținerea examenelor de calificare prin proba teoretică/scrisă și proba practică. La dorință pentru meseriile conexe să fie susținut bacalaureatul profesional doar la meserie, fără a include discipline de cultură generală.	La admitere (2020) au fost mai multe solicitări pentru studii la un an, din diverse motive. Apare oportunitatea de continuare a studiilor la instituțiile superioare de învățământ în domeniile de formare inițială, astfel vor fi utilizate eficient și direcționate resursele financiare de la bugetul de stat.
19.	Centru de Excelență ITI	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară	Alin.(3) În cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară cu durata de 2 ani, pentru instruirea într-o meserie, în grupele de elevi pot fi incluse persoane care nu au absolvit 9 clase, dar care au atins vârsta de 16 ani, cu acordul Ministerului Educației. De completat: pentru locurile vacante, la anumite meserii.	Nu este stipulat în baza cărui act pot fi admiși, cum se calculează media pentru a participa la concurs.
20.	ANACEC	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară	(5) Procesul de instruire la programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară se realizează în conformitate cu standardele naționale de referință și cu standardele de acreditare. Este propus de modificat în felul următor: (5) Procesul de instruire la programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară se realizează în conformitate cu standardele naționale elaborate de către Ministerul Educației și Cercetării	Programele de formare profesională tehnică secundară, tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară se organizează în conformitate cu standardele elaborate de către Ministerul Educației și Cercetării. Standardele de acreditare elaborate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și aprobate de Guvern se aplică în cazul evaluării externe a calității.
21.	ȘP Ștefan Vodă	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară	Alin.(6) Este propus de a înlocui sintagma „susținerea benevolă ” cu sintagma „susținerea obligatorie” .	
22.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică	Alin.(2) lit. e) Instituțiile de nivelul 4 ISCED nu au dreptul să pregătească muncitori calificați în baza studiilor gimnaziale cu termen de studii de doi ani.	Ele au fost preluate ilegal, 2015, la dorința „cuiva”...

		postsecundară și postsecundară nonterțiară	-Interzicerea înmatriculării acestora , care contravine prevederilor Codului Educației. Alin.(6) lit. a) Nivelul 5 ISCED să ofere modulul psihopedagogic pentru doritorii de a deveni cadre didactice în învățământul profesional tehnic.	Insuficiența de cadre didactice de specialitate (865 la moment pe țară). Centrele de excelență sunt Centre de formare continuă pe domenii profesionale, inclusiv la modulul Psihopedagogie.
23.	Colegiul Agroindustrial s. Grinăuți	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară	Alin (6) Programele de formare profesională tehnică postsecundară se finalizează cu susținerea obligatorie, în modul stabilit de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a examenului de bacalaureat profesional, a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, precum și cu susținerea benevolă a examenului național de bacalaureat. De completat cu sintagma: examenul de bacalaureat profesional se susține benevol și la alegere.	Se suprasolicită elevul, se ia timp din concediul cadrelor didactice.
24.	Centrul de Excelență în Construcții	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară	Alin.(6) De exclus sintagma „susținerea bacalaureatului profesional” . De completat cu sintagma „pentru elevii care au studiat în baza programelor integrate (studiilor gimnaziale)”	Această formă de evaluare finală în domeniul învățământului profesional nu este necesară, deoarece majoritatea absolvenților din învățământul profesional se angajează în câmpul muncii la posturi ce nu necesită studii superioare. Doar circa 30% din absolvenți își continuă studiile în învățământul superior, pentru care au opțiunea de a susține Bacul național.
25.	Centrul de Excelență în Transporturi. Chișinău	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară	Alin. (6) De exclus sintagma „examen de bacalaureat profesional”	Acest examen este inutil, nerecunoscut în alte state. Elevii pot fi înmatriculați la facultatea înrudită în temeiul diplomei de studii.
26.	ȘP Hîncești	Art.64. Standardele și Curriculumul în învățământul profesional tehnic.	Alin.(4) De completat cu textul “asigurarea cu manuale gratuite al elevilor din ÎPT, nivelul 3 ISCED”.	Situația materială modestă a majorității elevilor din ÎPT secundar.

27.	Centru de Excelență ITI o. Chișinău	Art.64. Standardele și Curriculumul în învățământul profesional tehnic.	Alin. (4) Elevii din învățământul profesional tehnic sunt asigurați cu manuale școlare conform schemei de închiriere aprobate de Ministerul Educației și Cercetării. De revăzut modalitatea de închiriere sau de completat: la solicitarea elevilor.	Spre deosebire de învățământul general, unde elevii nu achită o taxă de școlarizare, o parte din cei care-și fac studiile în instituțiile de învățământ profesional tehnic, achită contractul. De multe ori ei refuză închirierea manualelor, deoarece sunt online, dar ministerul solilicită taxa de închiriere și apar situații de conflict.
28.	ȘP Alexandreni r. Sîngerei.	Art.64. Standardele și Curriculumul în învățământul profesional tehnic.	Alin.(4) Elaborarea de manuale, conținutul cărora să corespundă Curriculumului pe discipline cât și obiectelor de specialitate. Elaborarea / Implementarea curriculei să fie în paralel cu elaborarea manualelor; Fiecare curriculum să aibă un manual care să-i corespundă Asigurarea cu manuale școlare să fie finanțat din bugetul de stat și numărul manualelor să fie direct proporțional cu numărul de elevi din școală. Responsabilitatea, pentru elaborarea și editarea manualelor precum și monitorizarea asigurării școlilor cu manuale suficiente cu conținuturi adecvate curriculei, să fie în totalmente a MECC.	Unele unități de conținut specificate în curriculum lipsesc din manualele puse la dispoziție profesorilor și elevilor sau nu respectă consecutivitatea logică a competențelor specifice / domeniilor/ modulelor ordonate în curriculum. Numărul mic de manuale nu este suficient pentru toi elevii din școală Suma alocată pentru mijloace fixe nu este suficientă pentru procurarea de manuale în cantități necesare.
29.	ȘP Ștefan Vodă	Art.64. Standardele și Curriculumul în învățământul profesional tehnic.	Propunere ca schema de închiriere să fie implementată și în învățământul profesional tehnic secundar (Scoli Profesionale)	Articolul prevede doar informații generale despre evaluarea cadrelor didactice în conformitate cu actele normative în vigoare. Se observă o discrepanță, nici un act nu prevede normele legale de evaluare a cadrelor didactice auxiliare "pedagogul social". Astfel, lezează dreptul la creștere profesională și este lipsit de elementul motivațional.
30.	ȘP Corbu r. Dondușeni	Art.64. Standardele și Curriculumul în învățământul profesional tehnic.	Alin.(3), lit. c) Ghiduri metodologice de aplicare a curriculei, de corectat cuvântul „curricula”.	
31.	ANACEC	Art.65. Evaluarea calității	Se propune completarea Codului educației cu un articol nou, în următoarea redacție: Articolul 641Asigurarea calității (1) Asigurarea calității în învățământul profesional tehnic este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale de implementare a programelor de formare profesională, prin care se formează și se consolidează încrederea	Pentru nivelurile de învățământ profesional tehnic secundar, postsecundar și postsecundar nonterțiar Codul nu conține prevederi explicite privind: (1) procesul de asigurare a calității și responsabilii;

		<p>beneficiarilor că instituția ofertantă de educație satisface și îmbunătățește standardele de calitate în conformitate cu misiunea asumată.</p> <p>(2) Managementul calității în învățământul profesional tehnic este asigurat:</p> <p>a) la nivel național - de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare;</p> <p>b) la nivel instituțional - de structuri interne de asigurare a calității.</p> <p>(3) Un sistem de asigurare a calității presupune parcurgerea a două etape succesive:</p> <p>a) autorizarea de funcționare provizorie, care reprezintă actul de înființare a instituției și acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii;</p> <p>b) acreditarea, care acordă, suplimentar la drepturile prevăzute la lit. a), dreptul de a organiza examenul de finalizare a studiilor, precum și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educației.</p> <p>(4) Examenle de calificare pentru absolvenții primei promoții a programului autorizat vor fi susținute în instituția de învățământ profesional tehnic. Componenta comisiei de evaluare și calificare pentru absolvenții primei promoții se stabilește prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.</p> <p>(5) Autorizarea de funcționare provizorie a programelor de studii din învățământul profesional tehnic expiră după prima promoție de absolvenți.</p> <p>(6) Admiterea în învățământul profesional tehnic se organizează numai la programele de studii autorizate pentru funcționare provizorie sau acreditate, în condițiile legii</p> <p>Se propune suplimentarea articolul 65 cu alineatul (3)1 în următoarea redacție:</p> <p>(3)1 Autoevaluarea și evaluarea internă a calității în învățământul profesional tehnic sunt realizate de către structurile instituționale responsabile de asigurarea calității, în conformitate cu standardele naționale de referință.</p> <p>Se propune excluderea alineatului (6).</p>	<p>(2) cele două etape succesive: autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de formare profesională și a instituțiilor din învățământul profesional tehnic;</p> <p>(3) rezultatele evaluării externe la fiecare etapă, precum și posibilele consecințe și drepturile pe care le obține instituția în funcție de rezultatele atestate;</p> <p>(4) perioadă de valabilitate a autorizării de funcționare provizorie a instituției de învățământ profesional tehnic/a programelor de formare profesională.</p> <p>Articolul propus vine să precizeze aceste aspecte relevante pentru asigurarea calității la nivelul dat de învățământ.</p> <p>Argument:</p> <p>Alineatul dat vine să sublinieze importanța autoevaluării și evaluării interne în procesul de asigurare a calității și, implicit să accentueze responsabilitatea instituțiilor de învățământ pentru acest proces.</p> <p>Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare elaborează și aplică metodologia de evaluare externă a</p>
--	--	---	---

				<p>programelor de studii - în cazul dat a programelor de formare profesională - și a instituțiilor de învățământ - în cazul dat a instituțiilor de învățământ profesional tehnic. Curriculumul este parte integrantă a programului de formare profesională, iar rezultatele școlare sunt unul dintre criteriile de calitate și indicatorii de performanță ce se iau în considerație la evaluarea externă a calității programului de formare profesională în vederea acreditării acestuia.</p>
32.	ȘP nr.7 mun. Chișinău	Art.65. Evaluarea calității	<p>Alin. (3) Evaluarea calității în învățământul profesional tehnic include:</p> <p>a) evaluarea programelor de formare profesională;</p> <p>b) evaluarea instituțiilor care oferă programe de formare profesională.</p> <p>Remarcă: În cazul evaluării programelor de formare profesională din cadrul instituției, nu vedem care este rostul evaluării și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic.</p>	<p>După ce au fost evaluate toate programele de formare profesională și au fost acreditate pentru o perioadă de cinci ani nu este oportună și evaluarea instituției.</p>
33.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.65. Evaluarea calității	<p>În învățământul profesional tehnic se realizează și învățământ general, nu există conexiune cu Direcțiile de Învățământ.</p>	<p>Analiza exemplului României, rolul Inspectoratului Școlar.</p>
34.	ANACEC	Art.66. Calificările în învățământul profesional tehnic	<p>Se propune expunerea alineatului (5) în următoarea redacție:</p> <p>(5) Examenul de calificare, de certificare a competențelor dobândite în contextul educației nonformale și informale, și/sau susținerea tezei, sau proiectului de diplomă se desfășoară conform criteriilor stabilite de Ministerul Educației și Cercetării.</p>	<p>Stabilirea criteriilor pentru examenul de calificare, de certificare a competențelor dobândite în contextul educației nonformale și informale, și/sau susținerea tezei, sau proiectului de diplomă este de competența Ministerului Educației și Cercetării (art. 140. alin e)).</p>
35.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.66. Calificările în învățământul profesional tehnic	<p>Instituțiile de învățământ/școlile profesionale ce au programe acreditate, să dispună de dreptul de a certifica și valida competențele profesionale la solicitare.</p>	<p>Disponem de cadre calificate în domeniile acreditate și vom avea posibilitatea obținerii veniturilor suplimentare necesare dezvoltării instituționale.</p>
36.	Colegiul Agroindustrial s. Grinăuți	Art.66. Calificările în învățământul profesional tehnic	<p>Alin. (7) Modulele/disciplinele din programele de formare profesională, în baza cărora se atribuie calificările, pot fi exprimate în credite, conform Sistemului european de credite transferabile, în</p>	<p>În Sistemul european de credite transferabile creditele sun fixate obligatoriu</p>

			baza acordurilor încheiate între instituțiile ofertante de programe de formare profesională. Este propus de înlocuit sintagma „pot fi” cu sintagma „sunt”	
37.	Colegiul Pedagogic „I. Creangă” din cadrul US „Alecă Russo” din Bălți	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Ar fi necesar ca să se acorde indemnizația de 45 000 lei și absolvenților de Colegiu pedagogic de la specialitatea Educator, calificarea Asistent al educatorului, precum și modificarea statutului până la cel de suplinitor al educatorului.	Pe piața muncii se simte necesitatea unor asemenea specialiști, dar nu este populară în rândurile candidaților la admitere.
38.	ȘP nr.3 o. Bălți	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Alin.(1) Durata anului de studii (2 ani) oferă elevilor oportunități de a studia profund meseria dată. E necesar să fie stipulat concret aportul agentului economic la modernizarea bazei material didactice a școlii.	Agentul economic oferă posibilitatea de desfășurare a stagiilor de practică, fapt care contribuie la dezvoltarea / formarea abilităților practice la elevi. Elevul stagiar percepe mai aprofundat importanța implicării sale în stagiul de practică.
39.	ȘP o. Soroca	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Alin.(5) se modifică după cum urmează: Autoritățile publice instituțiile publice, întreprinderile de stat și private care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova, sânt obligate să ofere anual locuri pentru stagii de practică în proporție de cel puțin 10% din efectivul de personal.	Numărul întreprinderilor de stat este foarte mic și nu acoperă necesarul de locuri de practică în producere ale instituțiilor de învățământ, astfel punând în dificultate administrația instituției. De ce sectorul privat nu este implicat să participe activ la asigurarea calității procesului de formare profesională a generației tinere.
40.	ȘP o. Orhei	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Alocarea resurselor financiare pentru orele de practică individuale la meseriile cu profil automobilistic și achiziționarea mijloacelor de transport.	Orele individuale petrecute la practică, la meseriile cu profil automobilistic, cheltuielile sunt suportate de elevi deoarece instituția nu dispune de surse financiare pentru a acoperi cheltuielile
41.	ȘP Rezina	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Alin. (2) Agenții economici pot oferi locuri pentru stagiile de practică elevilor/studentilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic în conformitate cu acordurile sau contractele încheiate cu instituțiile de învățământ respective. Cuvântul „pot oferi locuri,, se propune de înlocuit cu cuvântul „trebuie să ofere,, având înlesniri în conformitate cu cadrul normativ.	Agenții economici se eschivează de la acest articol fiindcă este scris mai lejer „pot oferi locuri,,

42.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Alin. (5) Întreprinderi de stat practic nu există pentru a realiza stagiile de practică. Propunem să se identifice modalități de motivare a sectorului privat de a se implica în formarea profesională a elevilor.	Am repetat această propunere în ultimii 15 ani de nenumărate ori. Formarea muncitorilor calificați conform cerințelor pieței muncii.
43.	ȘP o. Cupcini	Art.67. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii	Alin. (5) Întreprinderile individuale să fie obligate ca să ofere, anual, locuri pentru stagii de practică ale elevilor. Autoritățile publice, instituțiile publice, întreprinderile de stat și cele individuale să fie motivate de către stat, prin oferirea anumitor privilegii, ca să ofere, anual, locuri pentru stagiile de practică ale elevilor.	În RM sunt multe întreprinderi individuale cu un număr mic de angajați. Conform Codul educației actual, întreprinderile individuale nu sunt obligate să ofere locuri pentru stagiile de practică. Agenții economici nu sunt motivați de către stat ca să ofere, anual, locuri pentru stagiile de practică, din acest motiv nici elevii nu sunt remunerați și suportă cheltuieli suplimentare pentru cazare, hrană și deplasare. (Majoritatea elevilor din instituțiile profesional tehnic secundar provin din familii social-vulnerabile.)
44.	IP Centru de Excelență Economie și Finanțe Chișinău	Art. 68. Norma didactică	Alin.(2) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică se diferențiază în funcție de nivelul de învățământ, de profil și specialitate, de planul de învățământ, în modul stabilit de Ministerul Educației și Cercetării. Este binevenit să se precizeze limitele normei pentru cele trei tipuri de programe de formare profesională după exemplul normei didactice de predare-învățare-evaluare și instruire practică în învățământul primar, gimnazial și liceal (art.55)	Apar foarte multe dispute și interpretări cu privire la diferența de ore săptămânale desfășurate în cadrul ÎPT și învățământul general.
45.	ȘP Hîncești	Art.68. Norma didactică	Propunere: De completat articolul cu Aliniatul (3), "De egalat salarizarea cadrului didactic din ÎPT cu cadrul didactic din Învățământul general".	Discriminarea cadrului didactic din ÎPT.
46.	ȘP o. Orhei	Art.68. Norma didactică	Propunere: Majorarea normei didactice le la 1,5 la 2,0 unități.	Din lipsa cadrelor didactice profesorii nu pot cumula mai mult de 1,5 unități conform Codului muncii și Codului educației.
47.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.68. Norma didactică	Oficial la nivel de republică nu se ajung cadre didactice de specialitate, propun ca maistrilor-instructori să fie salarizați pe ore, dar nu pe unitate de funcție.	Diminuarea conflictelor la nivel de administrație. Asemenea decizie NU poate fi luată la nivel intern, precum a recomandat Direcția

				IPT, este necesar de a modifica metodologia oficială.
48.	ȘP Rîșcani	Art. 69. Administrarea învățământului profesional tehnic	Alin. (3) De completat după cum urmează: „Directorul instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic sunt selectați prin concurs de către MECC și sunt numiți în funcții pentru un termen de 5 ani. La expirarea acestui termen contractul individual de muncă încetează de drept, funcția devine vacantă”.	Limitarea perioade de activitate reduce motivarea și implicarea activă în procesul desfășurării activității instituției.
49.	Școala Profesională nr.5, mun. Bălți	Art. 69. Administrarea învățământului profesional tehnic	Alin. (3) Să fie exclus sintagma “una și aceeași persoană având dreptul la cel mult două mandate consecutive”	Instituția de învățământ profesional tehnic este instituție preuniversitară, la fel ca și instituțiile de învățământ general, care au aceiași organe de conducere și același personal de conducere. Personalul de conducere din învățământul profesional tehnic ar trebui să fie în aceleași condiții de angajare cași în învățământul general
50.	IP Centru de Excelență Economie și Finanțe Chișinău	Art. 69. Administrarea învățământului profesional tehnic	Alin.(3) Să se precizeze numărul de mandate pentru restul personalului de conducere (directori adjuncți, șefi secție) sau să se specifice că este număr nelimitat de mandate	Va exista o claritate în ceea ce privește posibilitatea de a candida a celor care au deținut 2 mandate consecutive.
51.	ȘP Rezina	Art. 69. Administrarea învățământului profesional tehnic	Alin.(8) Se propune de modificat în felul următor: „Directorul instituției fiind administrator de date SIME VET și responsabil la nivel de instituție anual prezintă la MECC raport în format electronic pe platforma SIME VET (CTICE).	Din luna iulie 2020 toate instituțiile au fost incluse în proiectul SIME de Introducere a datelor elevi, personal, ore etc....ceia ce reprezintă raportul anual de activitate a școlii și nici de cum nu poate fi aprobat la Consiliul Profesorat, cu atât mai mult publicat pe pagina web a instituției.
52.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 69. Administrarea învățământului profesional tehnic	Ar fi bine ca pe parcursul activității manageriale (cel puțin o dată în an) activitatea directorului să fie evaluată și apreciată de către MECC.	Lipsa totală de apreciere și validare a rezultatelor. Lipsa motivației.
53.	ȘP Hîncești	Art.71. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar	Propunere: De exclus sintagma „pedagogul social din căminele pentru elevi” din alin. (3) și de completat la alin. (2) cu sintagma „pedagogul social din căminele pentru elevi”.	Pedagogii sociali din căminele pentru elevi posedă studii superioare, participă la formări profesionale, dar nu pot aspira la grade didactice și nu sunt motivați.
54.	ȘP Rîșcani	Art.71. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar	Alin.(3) Pedagogul social din căminele pentru elevi să fie clasificat ca personal didactic.	Deține studii pedagogice, este implicat în procesul educațional și desfășoară activități în vederea formării abilităților și competențelor de dezvoltare personală,

				formare de valori și este responsabil de securitatea și siguranța elevilor locatari.
55.	Școala Profesională nr. 5, mun. Bălți	Art.71. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar	De exclus „pedagogul social din căminele pentru elevi” din alin. (3)(personal didactic auxiliar) și de completat a alin. (2) ”personal didactic” cu textul „pedagogul social din căminele pentru elevi”.	Instituția de învățământ profesional tehnic este instituție preuniversitară, la fel ca și instituțiile de învățământ general, care au aceleași organe de conducere și același personal de conducere. Personalul de conducere din învățământul profesional tehnic ar trebui să fie în aceleași condiții de angajare ca și în învățământul general
56.	Colegiul Agroindustrial s. Grinăuți	Art.71. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar	Funcția de metodist să fie inclusă în funcție de conducere.	Metodistul instruește, prin seminare, cadrele didactice, aduce explicații, elaborează note informative. Prezența metodistului e necesară la ședințele Consiliului de Administrație.
57.	ȘP Glodeni	Art.71. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar	Alin.(3) Pedagogul social din căminele pentru elevi să fie clasificat ca personal didactic.	Pedagogul social are studii pedagogice și este implicat în procesul educațional și desfășoară activități în vederea formării abilităților și competențelor de dezvoltare personală formare de valori și este responsabil de securitatea și siguranța elevilor locatari.
58.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.71. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar	Propunere să fie exclus.	Lipsa de cadre și formalismul
59.	ȘP Rîșcani	Art.72. Formarea personalului didactic din învățământul profesional tehnic	Alin. (2) Agenții economici în dependența de sfera de activitate să infesteze în bugetul instituțiilor profesionale tehnice 2% din venitul întreprinderii. Să pună la dispoziția instituției de învățământ utilaje moderne echivalente corespunzătoare cerințelor întreprinderii (cel puțin 1 exemplar)	Agenții economici parteneri ai instituțiilor de învățământ să fie scutiți de taxe de impozitări, pentru contribuția adusă în contul instituțiilor de învățământ profesional tehnic
60.	ȘP Glodeni	Art.72. Formarea personalului didactic din învățământul profesional tehnic	Alin. (2) Agenții economici în dependența de sfera de activitate să infesteze în bugetul instituțiilor profesionale tehnice 2% din venitul întreprinderii. Să pună la dispoziția instituției de învățământ utilaje moderne echivalente corespunzătoare cerințelor întreprinderii (cel puțin 1 exemplar)	Ca agenții economici, parteneri ai instituțiilor de învățământ să fie scutiți de taxe de impozitări, pentru contribuția adusă în contul instituțiilor de învățământ profesional tehnic
61.	ȘP Rezina	Art.72. Formarea personalului didactic din învățământul profesional tehnic	De completat articolul cu un alineat nou; Alin. (4) Formarea cadrelor didactice (profesori de discipline speciale .maștri instructori) absolvenții din rândul entității care au studiat din învățământul profesional tehnic per meserie în	Completarea cu personal tânăr instruit în învățământul profesional tehnic.dat fiind faptul că majoritatea cadrelor didactice sunt la vârsta de pensionare formarea

			învățământul profesional tehnic post secundat, neinerțial prin posibilitatea de a-și continua studiile cu finanțare de la bugetul de stat, cu condiția angajării în instituția de referință pe o perioadă de cel puțin 3 ani cu înlesniri de tânăr specialist.	personalului entității din absolvenți pentru întrunirea colectivului de cadre didactice a entității.
62.	ȘP Ștefan Vodă	Art.73. Evaluarea cadrelor didactice	Este propus: Pedagogul social să fie evaluat extern o dată la cinci ani.	Articolul prevede doar informații generale despre evaluarea cadrelor didactice în conformitate cu actele normative în vigoare. Se observă o discrepanță, nici un act nu prevede normele legale de evaluare a cadrelor didactice auxiliare "pedagogul social". Astfel, lezează dreptul la creștere profesională și este lipsit de elementul motivațional.
63.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.73. Evaluarea cadrelor didactice	Codul Educației, adoptat 2014, dar metodologia NU este aprobată până la moment.	Motiv pentru schimbare/îmbunătățire.
64.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 74. Gradele didactice și manageriale	Lipsa motivației pedagogilor sociali.	Posibilitatea susținerii gradelor didactice.
65.	Centrul de Excelență în Educație Artistică "Ștefan Neaga"	Art. 124. Modalități de realizare a învățării pe tot parcursul vieții	Alin.(1), lit. a) De modificat după cum urmează: Instituții de învățământ general, profesional tehnic(Centre de Excelență) și superior	Conform Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Excelență, au atribuții de organizare a cursurilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice de specialitate și manageriale; de certificare a competențelor profesionale
66.	Centrul de Excelență în Educație Artistică "Ștefan Neaga"	Art. 127. Finanțarea formării continue a adulților	Formarea continuă a adulților se finanțează din bugetul de stat (pentru formările obligatorii).	Posibilitățile financiare limitate a cadrului didactic.
67.	Centrul de Excelență în Construcții	Art. 128. Bibliotecile din învățământ	De ajustat cu art. 11 din Legea cu privire la biblioteci. De inclus in art. 128 și textul din Legea cu privire la biblioteci, art. 11. (4) (5) Formularea concretă a textului art. 128 trebuie să o facă CBN împuternicit cu aceste competențe.	Terminologia în Codul educației art. 128 este depășită. Bibliotecile din învățământ oferă acces nu doar la fonduri de carte, dar la resurse informaționale de toate tipurile, inclusiv electronice, digitale, oferă acces la servicii și facilități. În noua Lege cu privire la biblioteci bibliotecile nu mai sunt

				depozite de carte, dar sunt prestatori de servicii pentru public. Este important de menționat în Cod că bibliotecile din învățământ contribuie la formarea culturii informației prin oferirea serviciilor de educație formală, non formală și informală. Din motivul că în multe universități conducerea are rezerve în crearea serviciilor metodice în biblioteci universitare cu statut de centru biblioteconomic este important ca în Codul Educației să fie stipulat acest aspect.
68.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art.129 și Art.130	Colaborarea serviciilor locale de asistență psihopedagogică cu gimnaziile în scopul monitorizării copiilor cu cerințe educaționale speciale și ghidării lor corecte în carieră.	Posibilitățile financiare limitate a cadrului didactic.
69.	Colegiul Agroindustrial s. Grinăuți	Art. 131. Prevederi generale	Alin. (3) Personalul didactic din învățământul general și profesional tehnic care confirmă un stagiul de activitate de 30 de ani în învățământ sau care a atins vârsta de pensionare își păstrează gradul didactic deținut. Să fie modificat astfel: După sintagma „vârsta de pensionare” se introduce sintagma „la data depunerii cererii”.	Unele cadre didactice, care confirmă stagiul de 30 ani în octombrie, de exemplu, susțin, la 15 septembrie, că se supun art. 131. (3)
70.	IP Centru de Excelență Economie și Finante Chișinău	Art. 131. Prevederi generale	Alin. (5) Să fie specificat și pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic	Se vor exclude unele momente de neclaritate din procesul de acreditare
71.	Centrul de Excelență în Educație Artistică "Ștefan Neaga"	Art. 132. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice	Alin. (2) Se completează cu sintagma „după ce vor urma obligatoriu modulul psihopedagogie „	Pentru a oferi servicii educaționale de calitate
72.	ȘP nr.2 Chișinău	Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific	Alin. (4) Se completează după cum urmează: Personalul didactic din învățământul general, <u>din învățământul profesional tehnic</u> beneficiază, în condițiile legislației în vigoare, de următoarele drepturi și garanții sociale:	De inclus în articol, deoarece personalul didactic din învățământul profesional tehnic trebuie să beneficieze de drepturi și garanții sociale (a, c).

			<p>a) dreptul la reducerea duratei zilei de muncă în primii trei ani de activitate didactică după absolvirea instituției de învățământ;</p> <p>b) dreptul, garantat de stat, la stagii de formare profesională în domeniul activității didactice, cel puțin o dată la 3 ani;</p> <p>c) dreptul la compensații bănești anuale pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software pentru utilizare în activități de instruire on-line, pentru dezvoltare profesională, în limita și în condițiile stabilite de Guvern.</p> <p>Alin. (7) se modifică după cum urmează: În primii trei ani de activitate pedagogică, cadrele didactice din instituțiile de învățământ general publice și <u>din învățământul profesional tehnic</u> beneficiază de sprijin pentru inserție profesională, inclusiv de reducerea la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcție, precum și de asistență din partea cadrului didactic mentor.</p>	De inclus în articol, deoarece personalul didactic din învățământul profesional tehnic trebuie să beneficieze de aceleași înlesniri.
73.	Centru de Excelență ITI o. Chișinău	Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific	<p>Alin. (4) Personalul didactic din învățământul general beneficiază, în condițiile legislației în vigoare, de următoarele drepturi și garanții sociale: a) dreptul la reducerea duratei zilei de muncă în primii trei ani de activitate didactică după absolvirea instituției de învățământ; b) dreptul, garantat de stat, la stagii de formare profesională în domeniul activității didactice, cel puțin o dată la 3 ani; c) dreptul la compensații bănești anuale pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software pentru utilizare în activități de instruire on-line, pentru dezvoltare profesională, în limita și în condițiile stabilite de Guvern.</p> <p>De completat alineatul (4) cu următoarea sintagmă: „și pentru personalul didactic din <u>învățământul profesional tehnic</u>”.</p>	Salariile și condițiile de muncă sunt aceleași, atunci și drepturile ar trebui să fie la fel.
74.	Colegiul Agroindustrial s. Grinăuți	Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific	<p>Alin.(2) lit. c) De completat cu sintagma „și pentru <u>învățământul profesional tehnic</u>”.</p> <p>Alin.(4) lit. b) Este propus să fie modificat după cum urmează: Sintagma „cel puțin o dată la 3 ani” a se înlocui cu sintagma „o dată la 5 ani”</p>	Cadrele didactice din învățământul profesional tehnic au mai mare necesarul de compensații bănești anuale pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software. Procesul de atestare se desfășoară o dată la 5 ani; stagiile de formare continuă sunt contra plată și costisitoare.

75.	Centrul de Excelență în Educație Artistică "Ștefan Neaga"	Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific	Alin.(6) De exclus sintagma „din mediul rural și centrele raionale” Alin.(7) De completat cu propozițiile: „Cadrul didactic beneficiază de asistență din partea cadrului didactic mentor. Activitatea mentorului fiind remunerată”. Alin.(9) De completat cu propoziția: „Salariul de debut al cadrului didactic va fi egal cu salariul mediu pe economie”.	Toate cadrele didactice debutante necesită în egală măsură compensarea cheltuielilor. În scopul sporirii calității serviciului de mentorat. În scopul atragerii tinerilor specialiști în activitatea didactică
76.	ȘP o. Cupcini	Art. 138. Drepturile și obligațiile părinților sau altor reprezentanți legali ai copiilor și elevilor	Părintele să asigure școlarizarea obligatorie a copiilor, pe perioada cât își face studiile în cadrul instituției din învățământul profesional tehnic secundar și în caz de abandon neîntemeiat, să restituie cheltuielile statului	Unii elevi abandonează școala, chiar în ultimul an de studii (căsătorie, schimbul locului de trai peste hotare), neavând nicio responsabilitate de cheltuielile statului.
77.	ȘP nr. 9 mun. Chișinău	Art. 138. Drepturile și obligațiile părinților sau altor reprezentanți legali ai copiilor și elevilor	În școlile profesionale rata abandonului este mare. Responsabilizarea părinților pentru cheltuielile statului.	Foarte mulți elevi pleacă și nu finalizează studiile, intenționat chiar și cu susținerea părinților.
78.	Centru de Excelență ITI o. Chișinău	Art.140. Atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării	Alin.(1) Ministerul Educației și Cercetării are următoarele atribuții: lit. n) formulează și prezintă Guvernului propuneri de perfecționare a remunerării personalului didactic și a altor categorii de personal din sistemul de învățământ; Este solicitat de concretizat pentru fiecare an de studii propunerile de perfecționare a remunerării personalului didactic și a altor categorii de personal în sistemul de învățământ.	Sistemul de remunerare nu corespunde situații economice actuale, nu se vede această așa-zisă perfecționare.
79.	Centrul de Excelență în Educație Artistică	Art. 145. Modalitățile de finanțare și gestionare financiară a învățământului	Restituirea banilor publici de către elevii care au abandonat studiile finanțate de la bugetul de stat.	Pentru acoperirea cheltuielilor

	"Ștefan Neaga"			
80.	ȘP Taraclia	Nu sunt propuneri		
81.	ȘP Nisporeni	Sunt propuneri de ordin general		
82.	ȘP nr. 5 Chișinău	Nu sunt propuneri.		
83.	ȘP Vulcănești	Nu sunt propuneri.		
84.	ȘP o. Comrat	Nu sunt propuneri.		
85.	ȘP Bubueci	Nu sunt propuneri.		
86.	ȘP Ciadîr-Lunga	Nu sunt propuneri.		
87.	Centrul de Excelență în Securitatea Frontierei	Nu sunt propuneri.		

Tabel nr. 2

Instituțiile de învățământ superior, propuneri.

Nr	Denumirea instituției	Nr. Art. din Codul educației	Opinii, Propuneri de modificare	Argumente pentru propunerile înaintate
1.	US Cahul	Art. 75. Misiunea învățământului superior	Alin.(2) de completat cu lit. e) cu următorul conținut: lit. e) dezvoltarea potențialului uman și inovațional în regiunile de dezvoltare, și promovarea politicilor de dezvoltare regională	Tendențele demografice și situația social-economică actuală defavorizează esențial activitatea instituțiilor de învățământ superior regionale (din afara municipiului Chișinău). Universitățile regionale necesită o atenție și sprijinire accentuată în aspectul realizării politicilor de dezvoltare regională stabilită prin Legea nr. 438 din

				28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova.
2.	AMTAP	Art. 76. Structura generală a învățământului superior	Alin. (3) se completează după cum urmează: În cadrul studiilor superioare se realizează activități de cercetare, creație, dezvoltare și inovare.	1. Postdoctoratul despre care se vorbește în (3) ca despre studiile universitare, de fapt nu-și găsește loc în structura generală a învățământului (art. 12). Ar fi logic să fie reflectat ca ciclul al IV-lea, dar totuși nici statutul, nici specificul de activitate al postdoctorandului nu poate fi echivalat cu cel al studenților care învață la ciclurile I-III. Pentru post doctorat trebuie să se găsească un loc special în sistemul vizat. 2. Activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare sunt realizate și în cadrul ciclurilor I și II (a se vedea, spre exemplu, art. 90 (14)), de aceea punctul (3) trebuie sau lărgit, sau exclus, deoarece în prezenta formulare nu are sens. 3. În domeniul artelor sunt preconizate și activități de creație (inclusiv în cadrul ciclului III, odată cu înființarea doctoratului profesional).
3.	US Cahul	Art. 76. Structura generală a învățământului superior	Alin. (3) se completează după cum urmează: În cadrul studiilor superioare de masterat, doctorat și postdoctoral se realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare.	În Articolul 90.este stipulat că: Ciclul II - studii superioare de master (11) Diploma de studii superioare de master atestă faptul că titularul a obținut competențe academice și/sau profesionale specifice, inclusiv competențe manageriale, de cercetare, dezvoltare și inovare.
4.	UTM	Art. 79. Autonomia universitară	Alin.(3) lit. c) și g) se modifică după cum urmează: c) elaborarea planurilor de învățământ și a programelor analitice în conformitate cu standardele educaționale de stat; g) acordarea titlurilor științifice și științifico-didactice	Ajustarea textului, reieșind din: - necesitatea asigurării funcționării Planului — cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate - prevederile art. 117, alin. (2). în învățământul superior sânt următoarele titluri: - științifice - doctor și doctor habilitat; - științifico-didactice -conferențiar universitar și profesor universitar.
5.	US Cahul	Art. 79. Autonomia universitară	Alin.(3) lit. c) și i) se modifică după cum urmează: c) se modifică dup cum urmează: c) elaborarea planurilor de studii, <u>curricula și fișelor unităților de curs / modulelor</u> în conformitate cu standardele educaționale de stat; i)rezolvarea problemelor sociale ale studenților și personalului didactic, științifico-didactic și științific,	PLAN-CADRU pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate, Ordinul nr. 120 din 10.02.2020; REGULAMENTUL DE ORGANIZARE A STUDIILOR SUPERIOARE DE LICENȚĂ (CICLUL I) ȘI INTEGRATE, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării Articolul 117. Categoriile de personal (1) Personalul din învățământul superior se constituie din:

			auxiliar.	<p>a) personal științifico-didactic: lector universitar, conferențiar universitar, profesor universitar;</p> <p>b) personal științific: cercetător științific, cercetător științific superior, cercetător științific coordonator, cercetător științific principal;</p> <p>c) personal didactic: asistent universitar, formator, maestru de concert, maistrul de instruire, antrenor;</p> <p>d) personal didactic auxiliar: bibliotecar, informatician, laborant metodist, acompaniator; 625 din 12.12.2019</p>
6.	ASEM	Art. 79. Autonomia universitară	<p>Alin.(3) lit. d) După sintagma „specifice profilului instituției de învățământ superior”, de completat cu sintagma „in limita capacității de înmatriculare stabilită prin acreditare” după sintagma „specifice profilului instituției de învățământ superior”.</p> <p>De modificat lit. g) acordarea titlurilor didactice cu sintagma g) acordarea titlurilor științifice și științifico-didactice;</p>	
7.	UTM	Art. 80. Condiții de acces	<p>Alin (1) Cetățenilor Republicii Moldova li se asigură accesul în învățământul superior: De explicat mecanismul</p> <p>Alin (2) Cetățenii Republicii Moldova pot beneficia o singură dată de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat, în fiecare ciclu al învățământului superior. De oferit instrument</p>	<p>Nu este clar ce prevede și în ce mod poate fi realizat.</p> <p>În lipsa unui instrument de control respectarea prevederii este dificilă.</p>
8.	AMTAP	Art. 80. Condiții de acces	<p>Alin. (3) De completat cu lit. d):</p> <p>d) optează pentru programe de studii în domeniul artelor: dirijat (simfonic și de operă), compoziție muzicală, dramaturgie și scenaristica, regie (teatru, film și televiziune)</p>	<p>Conducătorul unui colectiv artistic (cum este o orchestră simfonică sau trupa/echipa unui colectiv teatral/ cinematografic), care realizează creații artistice sau a unei echipe de creație trebuie să aibă nu doar o pregătire profesională mai avansată, ci și o anumită experiență de aceea pentru asemenea profesii este absolut firesc și chiar benefic să vină la studii oameni maturi care au deja o viziune bine formată asupra vieții și chiar și o altă profesie. Taxele de studii la specialitățile creative sunt foarte mari și acest fapt constituie o piedică pentru majoritatea potențialilor viitori studenți</p> <p>Experiența internațională a demonstrat în timp că regizorii de succes în domeniul teatrului și cinematografiei, de cele mai dese cazuri, au devenit după realizarea celei de-a doua</p>

				facultăți.
9.	AAP	Art. 81. Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților	Alin.(3) Aliniatul de expus în următoarea redacție „Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților se aprobă de Parlament, la propunerea Guvernului”	Aprobarea nomenclatorului domeniilor de formare profesională este prerogativa Parlamentului.
10.	ANACEC	Art. 82. Tipurile și categoriile instituțiilor	Articolul 82 Tipurile și categoriile instituțiilor: (2) Instituțiile de învățământ superior sunt înființate, reorganizate și lichidate de către Guvern la inițiativa fondatorului. Vizavi de Articolul 112. Asigurarea calității (3) Un sistem de asigurare a calității pe deplin funcțional presupune parcurgerea a două etape succesive: a) autorizarea de funcționare provizorie, care reprezintă actul de înființare a instituției și acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii.	Potrivit articolului 112 (3) a), autorizarea de funcționare provizorie reprezintă actul de înființare a instituției. Articolul 82 (2) stabilește obligativitatea înființării instituțiilor prin decizia Guvernului. Astfel, Codul educației formulează două norme distincte fără a descrie clar procedura, inclusiv care este succesiunea pașilor necesari a fi întreprinși pentru a înființa o instituție de învățământ superior.
11.	AMTAP	Art. 82. Tipurile și categoriile instituțiilor	De adus în concordanță actele legislative. Codul Educației prevede următoarele: (3) În funcție de programele de studii superioare oferite, instituțiilor de învățământ superior li se atribuie una din următoarele trei categorii: a) categoria A; b) categoria B; c) categoria C. (4) Instituția de învățământ superior este de categoria A dacă: a) realizează studii superioare în unul sau mai multe domenii de formare profesională; b) desfășoară activități de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creație artistică; c) oferă programe de studii superioare de licență, master și doctorat. (5) Instituția de învățământ superior este de categoria B dacă: a) realizează studii superioare în	În realitate însă categoria instituției se atribuie în funcție de numărul de studenți, în conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr. 1234 din 12.12.2018 privind condițiile de salarizare personalului din instituțiile de învățământ care funcționează în regim de autogestiune financiar-economică . Nota la tabelul 1: 1.Categoria instituției de învățământ superior se stabilește de către fondator după cum urmează: 1) la categoria I se raportează instituțiile de învățământ superior care au un efectiv de studenți (ciclul I, ciclul II și ciclul III de studii), postdoctoranzi, rezidenți, medici secundari clinici, cursanți (auditori) de peste 9000 de persoane și dispun de unități de cercetare științifică; 2) la categoria II se raportează instituțiile de învățământ superior care au un efectiv de studenți (ciclul I, ciclul II și ciclul III de studii), postdoctoranzi, rezidenți, medici secundari clinici, cursanți (auditori) de la 3000 până la 9000

			<p>unul sau mai multe domenii de formare profesională; b) desfășoară activități de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creație artistică; c) oferă programe de studii superioare de licență și master</p> <p>(6) Instituția de învățământ superior este de categoria C dacă: a) realizează studii superioare într-un domeniu de formare profesională; b) desfășoară activități de cercetare sau de creație artistică, c) oferă programe de studii superioare de licență.</p>	<p>de persoane și care au atins performanțe în domeniul cercetărilor științifice;</p> <p>3) la categoria III se raportează celelalte instituții de învățământ superior, care au un efectiv de studenți (ciclul I, ciclul II și ciclul III de studii), postdoctoranzi, rezidenți, medici secundari clinici, cursanți (auditori) de până la 3000 de persoane.</p> <p>Ținând cont de supremația Codului, această HG trebuie modificată.</p>
12.	ANACEC	Art.83. Evaluarea instituțiilor	<p>Se propune excluderea aliniatului 2 și 3. Aliniatul 4 devine aliniatul 2 și se expune în următoarea redacție:</p> <p>(2) În funcție de categoria instituției de învățământ superior și rezultatele evaluării externe la programele de studii evaluate se determină:</p> <p>a) numărul de locuri cu finanțare de la bugetul de stat acordate instituției de învățământ superior;</p> <p>b) fondurile bugetare alocate instituției de învățământ superior pentru activități de cercetare, dezvoltare, inovare și creație artistică;</p> <p>c) alte norme în condițiile legii.</p>	<p>Se consideră inoportună/inutilă ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova din considerentul că mare parte din acestea sunt monopoliste pe piața serviciilor educaționale, deținând în oferta educațională programe de studii unice în domenii specializate (ex. domeniile silvicultură, medicină, arhitectură, servicii ale securității etc.), fapt ce condiționează inaplicabilitatea comparării între acestea.</p> <p>Aliniatul 5 devine aliniatul 3.</p>
13.	US Cahul	Art.83. Evaluarea instituțiilor	<p>Alin. (2) lit. a) se modifica după cum urmează:</p> <p>Alin.(2) Evaluarea externă a instituțiilor de învățământ superior este luată în calcul la:</p> <p>a) autorizarea de funcționare provizorie, acreditarea și reacreditarea periodică a instituțiilor de învățământ superior și a programelor de studii.</p> <p>La lit. b) de înlocuit sintagma „precum și la ierarhizarea programelor de studii” cu sintagma „și a programelor de studii”</p> <p>Alin. (3) de exclus.</p> <p>La alin.(4) de înlocuit sintagma „În funcție de categoria instituției de învățământ superior și ierarhia programelor de studii” cu sintagma „În funcție de rezultatele evaluării externe a instituțiilor de învățământ superior și a programelor de studii”</p>	<p>Procedurile de evaluare externă a programelor și instituțiilor sunt pârghii suficiente pentru a avea acces la finanțare din partea statului.</p> <p>Ierarhizarea, ca noțiune, limitează egalitatea de drept și tratamentul imparțial al tuturor competitorilor.</p> <p>Totodată, nu sunt clare principiile ierarhizării, și respectiv, accesului la finanțarea din partea statului, în condițiile când toate instituțiile au programe de studii acreditate sau autorizate.</p>

14.	UTM	Art. 85. Admiterea în învățământul superior	Alin. (1) de modificat după cum urmează: Admiterea în învățământul superior se organizează numai la programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu sau domeniile generale de studiu în cadrul cărora funcționează programe mașter acreditate, în condițiile legii.	Ajustarea textului pentru a asigura funcționarea art. 8 al Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de mașter: Orice instituție de învățământ superior, publică sau privată, interesată în oferirea de programe de studii superioare de mașter, se supune obligatoriu procesului de evaluare externă a programului respectiv, în vederea autorizării de funcționare provizorie, în baza metodologiilor elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în învățământul Profesional, înainte de a începe programul respectiv, dacă nu deține acreditare pentru un alt program de mașter în același domeniu general de studiu. Aceste modificări vor permite universităților să răspundă prompt la cerințele mediului economic în continuă schimbare, oferind la cerere programe de mașter noi sau modificate, în cadrul unor competențe profesionale specifice domeniului acreditat. Universitatea poate dezvolta programe de mașter în cadrul unui domeniul general de studii care vor fi activate pentru un an curent de studii la decizia Senatului odată cu apariția cererii pentru acestea.
15.	US Cahul	Art. 85 Admiterea în învățământul superior	Alin. (3) se modifică după cum urmează: Admiterea în fiecare ciclu de studii superioare se organizează prin concurs, în baza metodologiei proprii a instituției de învățământ superior; Să fie exclus - „în limita capacității de înmatriculare stabilită prin acreditare sau autorizarea de funcționare provizorie”. Ultima propoziție din alineat de completat cu sintagma „și prin Regulamentul instituțional”. Alin.(4) de completat cu sintagma; „în învățământul superior” Alin. (6) se modifică după cum urmează: cuvintele „doi ani ” se substituie cu cuvintele „două luni”	Să fie exclus - „în limita capacității de înmatriculare stabilită prin acreditare sau autorizarea de funcționare provizorie”. Admiterea se realizează în baza ambelor regulamente. Actele normative se indică complet Termenul este foarte mare (2 ani)
16.	Academia ȘCM a MAI	Art. 85 Admiterea în învățământul superior	Alin. (6) se modifică după cum urmează: cuvintele „doi ani ” se substituie cu cuvintele „două luni”	Pe site-ul MECC la rubrica admitere este plasat anual informația cu privire la planurile (comanda de stat), termenele de organizare și desfășurare a concursului de admitere și nu în ultimul rând Regulamentul - cadru privind organizarea admiterii pentru anul universitar respectiv.
17.	UTM	Art.86 Contractul de studii	Art. 86, alin.(2) se completează după cum urmează:	Ajustarea textului, reieșind din necesitatea Art. 79, alin. (4) în plan financiar, autonomia universitară se realizează prin:

			„Contractul de studii prevede obiectul contractului, drepturile și obligațiile părților, modul de stabilire a taxei pentru întregul ciclu de studii, inclusiv taxa pentru anul de studii curent, precum și alte reglementări conform legislației”.	c) acumularea veniturilor proprii din taxe, servicii acordate, lucrări executate și din alte activități specifice, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern;
18.	Academia ȘCM a MAI	Art. 87 Durata anului universitar	Este menționat stagiile de practică și două vacanțe, de făcut o claritate în toate acte normative câte vacanțe sunt în anul universitar	Scoatem în evidență acest fapt deoarece apare o neclaritate cu cele specificate în acest articol al codului educației cu cele specificate în ordinul MECC nr.720/2020 cu privire la aprobarea planului cadru anexa 2, și anume în structura calendarului universitar observăm trei vacanțe.
19.	US Cahul	Art. 89. Ciclul I – studii superioare de licență	Alin.(4), lit.(b) se modifică după cum urmează: b) standarde ocupaționale și competențele necesare pentru profesare conform calificării obținute;	Termenul respectiv se utilizează în acte
20.	UTM	Art.90 Ciclul II – studii superioare de master	Alin. (1) se modifică după cum urmează: (1) Admiterea la studiile superioare de mașter se organizează pe bază de concurs de către instituția de învățământ superior acreditată pe domenii generale de studiu în cadrul cărora funcționează programe de mașter acreditate, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și cu regulamentul instituțional. Data începerii anului universitar în ciclul II de studii superioare se stabilește de senatul instituției de învățământ superior. Alin. (7) se modifică după cum urmează: (7) Planul de admitere la programele de studii superioare de mașter se stabilește de senatul instituției de învățământ superior, în funcție de capacitatea de înmatriculare stabilită în urma acreditării sau autorizării provizorii a programelor din domeniile generale de studiu respective. Alin. (9) se modifică după cum urmează: (9) Studiile superioare de mașter se finalizează cu susținerea publică a tezei/ proiectului de mașter și cu eliberarea diplomei de studii superioare de mașter.	Aceste modificări vor permite universităților să răspundă prompt la cerințele mediului economic în continuă schimbare, oferind la cerere programe de mașter noi sau modificate, în cadrul unor competențe profesionale specifice domeniului acreditat. Universitatea poate dezvolta programe de mașter în cadrul unui domeniul general de studii care vor fi activate pentru un an curent de studii la decizia Senatului odată cu apariția cererii pentru acestea. Publicarea tezelor de master încalcă dreptul de proprietate intelectuală.
21.	US Cahul	Art.90 Ciclul II – studii superioare de master	Alin.(5) se modifică după cum urmează: (5) Minimul curricular inițial necesar pentru continuarea studiilor superioare în ciclul II la alt domeniu de formare profesională poate fi obținut în	<i>HOTĂRÎRE Nr. 464 din 28.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master</i>

			perioada studiilor superioare de licență sau pe parcursul primului an de studii superioare de master.	<i>PLAN-CADRU pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate, Ordinul nr. 120 din 10.02.2020;</i>
22.	Academia ȘCM a MAI	Art.90 Ciclul II – studii superioare de master	Este de considerat că nu este oportun ca tezele/proiectele de mașter să se publice pe pagina web oficială a instituției de învățământ superior și propunem ca să fie modificat textul „tezele/proiectele de mașter” cu „tematica tezelor /proiectelor de mașter se va plasa pe paginile web ale catedrelor/facultăților/instituțiilor”	Conținutul tezelor pot avea un caracter secret (aspecte practice a unui dosar operativ), ceea ce face imposibil plasarea pe paginile web ale catedrelor/facultăților/instituțiilor.
23.	Academia ȘCM a MAI	Art.90 Ciclul II – studii superioare de master	Este de considerat că nu e corect ca evaluarea internă a procesului educațional în învățământul superior să se realizeze de către structurile instituționale de asigurare a calității. în acest sens este propus să fie modificată sintagma „de către structurile instituționale de asigurare a calității” cu „de către structurile instituționale ce asigură realizarea procesului educațional la programul de studii (ex. decanat, secția asigurarea calității, secția studii etc.)”	Evaluarea internă a procesului educațional în învățământul superior este unul complex și trebuie realizat cu implicarea tuturor structurilor instituționale. Nu poate o structură instituțională de asigurare a calității să realizeze o evaluarea internă la mai multe programe de studii. Structura instituțională de asigurare a calității nu face parte din sistemul organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior
24.	UTM	Art. 92. Programe comune de studii superioare	Art. 92. Programe comune de studii superioare și programe cu diplome duble.	Completarea articolului cu pozițiile specifice acestui mod de colaborare între universități.
25.	ANACEC	Art. 94. Ciclul III – studii superioare de doctorat	Se propune expunerea alineatului (11) în următoarea redacție: (11) În calitate de conducător de doctorat poate fi desemnată persoana abilitată cu acest drept de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. Metodologia acordării dreptului de a conduce doctorate este aprobată de Guvern.	Desemnarea/aprobarea conducătorului de doctorat pentru a coordona o teză de doctorat ține de autonomia/atribuțiile instituției organizatoare de doctorat, care își poate stabili propriile reguli, cu respectarea cadrului normativ în vigoare. Altceva este că pot să coordoneze teze de doctorat în prezent doar persoanele abilitate cu acest drept de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. Anume acest ultim aspect (acordarea dreptului de a conduce doctorate) trebuie/este reglementat la nivel național, printr-o Hotărâre de Guvern.
26.	AMTAP	Art. 94. Ciclul III – studii superioare de doctorat	Alin. (1) Programele de studii superioare de doctorat se desfășoară în scoli doctorale... Este necesar de a stabili mai clar și mai explicit statutul Școlii doctorale și relațiile ei cu alte	Școala doctorală în varianta existentă este izolată de catedre/departamente, unde sunt concentrate cadrele științifico-didactice care își desfășoară activitatea științifică/de creație, posedând o experiență bogată, păstrând și dezvoltând tradiții în domeniu. Astfel activitatea Școlii doctorale este ruptă de temelia fundamentală a științei/creației universitare. Statutul Școlii doctorale în

			<p>structuri/subdiviziuni, în special departamentele/catedrele</p> <p>Alin.(7) Admiterea la ciclul III de studii superioare se organizează de instituțiile de învățământ superior, de consorțiile, parteneriatele naționale și internaționale, inclusiv de cele constituite cu participarea organizațiilor din sfera științei și inovării, la programe de doctorat acreditate sau autorizate provizoriu, în conformitate cu legislația din domeniul educației. Este solicitat modificarea procedurii de admitere la Doctorat.</p>	<p>structura instituției de învățământ superior nu este fixat clar. Nu este stipulat, cu ce subdiviziune din cadrul instituției de învățământ este egalată Școala doctorală și, respectiv, cui este subordonată.</p> <p>În Codul Educației nu este stabilit modul concret de organizare a admiterii la doctorat care a rămas la discreția MECC. Procedura existentă de admitere la doctorat în baza concursului de proiecte care se organizează de către MECC pare una greșită din mai multe considerente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sistemul stabilit nu este flexibil: dacă în perioada de timp care a trecut de la aprobarea temelor de teze potențialul beneficiar a refuzat sau nu a putut din varii motive să participe la concursul de admitere, atunci tema respectivă (proiectul) care este destinată unei persoane concrete, rămâne suspendată, deoarece în domeniul artelor proiectele de cercetare țin de niște specialități foarte înguste (o temă ce vizează interpretarea la clarinet, de exemplu, nu poate fi abordată de un pianist, la fel cum o temă din domeniul artei coregrafice nu poate fi abordată de un actor sau regizor). 2) Concursul proiectelor organizat de către MECC de fapt elimină importanța concursului de admitere propriu zis la care participă candidatul deoarece în cazul artelor la un proiect nu pot pretinde mai mulți candidați din motivele expuse mai sus. 3) Acest sistem ignoră în totalitate interesele potențialilor candidați care nu pot veni cu propuneri de teme, ci sunt nevoiți să aleagă din temele propuse de conducători și aprobate de MECC. Astfel se încalcă libertatea de creație științifică și artistică. <p>Considerăm că ar fi oportun să fie finanțat un anumit număr de locuri bugetare pe domenii (specialități) și nu proiecte concrete, după care universitățile să organizeze concursuri de admitere și să selecteze proiectele cele mai convingătoare din cele înaintate de candidați. Astfel calitatea proiectelor de cercetare/creație propuse de candidați va constitui unul din punctele-cheie în aprecierea pretendenților la concursul de admitere.</p>
--	--	--	---	---

27.	ANACEC	Art. 95. Programele de postdoctorat	<p>Se propune expunerea alineatului (3) în următoarea redacție:</p> <p>(3) Programele de postdoctorat sunt organizate în cadrul instituțiilor din domeniul cercetării și inovării, abilitate cu acest drept de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.</p> <p>Se propune expunerea alineatului (6) în următoarea redacție:(6) Programele de postdoctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctor habilitat sau a lucrării de sinteză a publicațiilor științifice.</p>	<p>1)Nu toate instituțiile „care realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare” au capacitatea de a organiza programe de postdoctorat ținând seama că, în conformitate cu art. 95 al Codului cu privire la știință și inovare (LP 259/2004), tipurile de organizații care se încadrează în această noțiune este foarte larg (inclusiv fond de inovație, arhivă științifică etc.) și este necesar ca acest drept să fie acordat în urma evaluării capacităților organizațiilor din domeniul cercetării și inovării;</p> <p>2)Pentru organizarea și desfășurarea altor programe, spre exemplu de doctorat, este necesară autorizarea/acreditarea instituției. Nu este clar de ce pentru organizarea și desfășurarea programelor de postdoctorat (care presupun obținerea de competențe superioare) nu ar fi necesară îndeplinirea unor cerințe / standarde de către instituții.</p> <p>Excluderea ambiguității din formula actuală, când nu este clar ce înseamnă susținere publică „în baza sintezei lucrărilor științifice publicate” și ce se susține public.</p>
28.	US Bălți	Art. 95. Programele de postdoctorat	Alin. (5) A păstra cadrulul didactic înmatriculat la programul de postdoctorat (la solicitarea acestuia) locul de muncă (inclusiv, drepturile ce-i revin din luarea concursului pe funcție) pentru perioada legală de desfășurare a studiilor	Postdoctoranzii pot realiza munca de cercetare în afara orelor de serviciu. De obicei tema tezei se încadrează în tema de cercetare la locul de muncă. (Bursa de postdoctorat este mică).
29.	UTM	Art.97. Cadrul National al Calificărilor	În Art.97. Cadrul National al Calificărilor de aajustat textul, reieșind din necesitatea de funcționare a Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova, aprobat prin HG Nr. 1016 din 23.11.2017	
30.	US Cahul	Art.98. Curriculumul în învățământul superior	<p>De exclus Alin.(1) și (2)</p> <p>(1) Curriculumul în instituțiile de învățământ superior este elaborat în conformitate cu prevederile Cadrului National al Calificărilor, pentru fiecare ciclu de studii și domeniu, și este aprobat de senatul instituției.</p> <p>(2) Concordanța între curriculumul oferit de</p>	Se utilizează ca document de tip proiectiv - Curricula pe discipline

			instituția de învățământ superior și calificarea acordată în urma absolvirii unui program de studii superioare este un criteriu obligatoriu de evaluare a calității instituției de învățământ superior.	
31.	US Bălți	Art.98. Curriculumul în învățământul superior	A se face trimitere la acte reglatoare REGULAMENTE, întrucât ulterior Regulamentele stipulează altceva sau se fac modificări ce contravin articolelor din Codul Educației.	Actualizarea cadrului legal
32.	Academia ȘCM a MAI	Art.98. Curriculumul în învățământul superior	Nu este clar ce se are în vedere prin curriculumul în învățământul superior	După cum observăm din noțiunile principale date la articolul 3 al Codului educației, prin curriculum se înțelege curriculum la o disciplină școlară, iar în Regulamentul de organizare a studiilor superioare aprobat prin ordinul MECC nr. 1625/2019 articolul 19 se utilizează noțiunea de curricula unităților de curs/modulelor, aceste lucruri duc la o neclaritate în opinia noastră.
33.	US Bălți	Art. 99. Evaluarea în învățământul superior	A se face trimitere la acte reglatoare REGULAMENTE, întrucât ulterior Regulamentele stipulează altceva sau se fac modificări ce contravin articolelor din Codul Educației	Actualizarea cadrului legal
34.	US Bălți	Art. 100. Stagiile de practică	A se face trimitere la acte reglatoare REGULAMENTE, întrucât ulterior Regulamentele stipulează altceva sau se fac modificări ce contravin articolelor din Codul Educației.	Actualizarea cadrului legal
35.	USEFS	Art. 100. Stagiile de practică	Eficientizarea procesului de organizare a Stagiilor de practică de către USEFS în cadrul instituțiilor, organizațiilor, companiilor, societăților și al altor structuri conform Regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării în baza Regulamentului instituțional de organizare și desfășurare a stagiilor de practică (ciclul I și ciclul II), aprobat prin Hotărârea Senatului USEFS din 12.02.2015, p. v. nr.5.	Încheierea acordurilor de parteneriat cu unitățile-bază cu privire la stagiile de practică (67 acorduri încheiate), în rezultat - acoperirea 100% cu locuri necesare pentru realizarea stagiilor de practică.
36.	UTM,	Art. 104. Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională	De abrogat Alin. (3) lit. d) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională are următoarele competențe și atribuții: d) asigură managementul instituțional privind drepturile de proprietate intelectuală și de transfer tehnologic.	E o normă ambiguă care nu descrie explicit atribuțiile Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională.

			Alin.(3) , lit. e) sintagma „ia decizii, cu avizul favorabil al senatului, privind” : se modifică după cum urmează: „ ia decizii și le prezintă senatului pentru aprobare, privind” :	Ajustarea textului, reieșind din prevederile Art. 103, Alin(1), Senatul instituției de învățământ superior reprezintă organul colectiv superior de conducere.
37.	AAP	Art. 104. Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională	Alin.(3) , lit. e) Sintagma „ia decizii cu avizul favorabil al Senatului” de substituit cu sintagma „și propune Senatului pentru aprobare” Alin. (8) Sintagma „beneficiază de o indemnizație lunară” se substituie cu sintagma „beneficiază de o indemnizație pentru fiecare ședință de participare”	În conformitate cu art. 103, al CE Senatul instituției de învățământ superior reprezintă organul colectiv suprem de conducere. Practica legislativă a RM demonstrează că indemnizațiile acordate organelor decizionale se face per ședință.
38.	AMTAP	Art. 104. Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională	Stabilirea mai clară a atribuțiilor CDSI în comparație cu cele ale Senatului pentru a elimina dublarea funcțiilor celor două organe	Analizând Codul Educației, se poate de constatat că CDSI este un tip hibrid de organ. El nu este nici organ de conducere, nici un organ de management, cu toate că are elemente din ambele. Deși pare a avea unele dintre funcțiile unui organ de conducere cu membri externi, autoritatea sa este limitată și în cea mai mare parte este supusă aprobării din partea Senatului. Poziția CDSI în cadrul instituției de învățământ este una neclară și indistinctă, în sensul raporturilor competențelor sale cu cele ale Senatului. Astfel, CDSI: <i>”e) ia decizii, cu avizul favorabil al senatului, privind:</i> – dezvoltarea și consolidarea patrimoniului instituției, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor; – inițierea și închiderea programelor de studii, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor; – metodologia de salarizare și stimulare a personalului; – activitățile de antreprenorial, parteneriatele public-private și cooperarea cu mediul de afaceri; – angajarea în consorții și fuzionarea cu alte instituții de învățământ superior”.

39.	Academia ȘCM a MAI	Art. 104. Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională	Este propus de a exclude în totalitate acest articol, deoarece este un organ de conducere ale instituțiilor de învățământ superior ce îngreunează desfășurarea proceselor educaționale într-un mod autonom într-un cuvânt autonomia universitară este limitată.	Art. 109 alin. (2) al Codului educației menționează că autonomia universitară constă în dreptul comunității universitare de organizare și autogestionare, de exercitare a libertăților academice fără niciun fel de ingerințe ideologice, politice sau religioase, de asumare a unui ansamblu de competențe și obligații în concordanță cu politicile și strategiile naționale ale dezvoltării învățământului superior. Dacă e să analizăm art. 104 nu prea ar fi realizabil cele menționate supra.
40.	AMTAP	Art. 105. Conducerea instituțiilor	Alin.(5) Este propus aducerea în concordanță a prevederilor din art.105 al Codului educației, cu cele din Regulamentul cadru de alegere privind modul de alegere a rectorului în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației cu nr. 09 din 14.01.2015 care în punctul 2 prevede următoarele: Pot fi aleși în postul de rector candidații care dețin titluri științifice și/sau științifico-didactice și au experiență de cel puțin 5 ani în învățământul superior și cercetare, precum și cu cele din art.132 al Codului.	Această formulare este în discordanță cu prevederile Art. 132. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice stipulează următoarele: (3) Pentru ocuparea unei funcții științifico-didactice în învățământul superior este necesară deținerea unei calificări de nivelul 8 ISCED – studii superioare de doctorat. Deși norma din Codul educației nu prevede expres funcția de Rector această definiție largă include aparent și funcțiile administrative de conducere. Astfel apare întrebarea firească dacă o persoană fără titlul de doctor neavând dreptul să participe la concursul pentru ocuparea postului științifico-didactic de lector, are dreptul să participe la concursul pentru postul de rector care face parte din categoria posturilor de conducere. Aceeași întrebare se referă și la alte posturi de conducere: decan, șef catedră/departament etc.
41.	UTM	Art. 105. Conducerea instituțiilor	Alin (7). Dosarele candidaților la postul de rector se depun la Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, care verifică corespunderea acestora cu condițiile stipulate la alin. (5). Alegerile pot avea loc în cazul în care au fost înregistrate dosarele a cel puțin 2 candidaturi eligibile. Este propunere de revizuit alineatul.	Condiția de anunțare a concursului doar în cazul în care au fost înregistrate dosarele a cel puțin 2 candidaturi eligibile impune căutare de soluții când pentru ocuparea postului se depune un singur dosar.
42.	USEFS	Art.110 Relațiile cu piața muncii și mediul de afaceri	Este referință la alin. (2) și (4) pentru a fi îmbunătățirea parteneriatului dintre USEFS cu piața muncii și mediul de afaceri prin stabilirea rolurilor, interdependenței și responsabilităților tuturor actorilor implicați în procesul de formare și inserție profesională.	Parteneriatul USEFS cu piața muncii este unul dintre obiectivele generale, incluse în Strategia de dezvoltare instituțională a USEFS. În cadrul USEFS a fost creată o structură specializată – Centrul de ghidare și consiliere în carieră (în anul 2015), care realizează mai multe activități în vederea dezvoltării

				parteneriatului cu piața muncii: promovarea ofertei educaționale universitare; organizarea târgurilor și a burselor locurilor de muncă; identificarea locurilor pentru stagii de practică și de angajare a absolvenților pe piața muncii; monitorizarea angajabilității absolvenților și colaborarea cu angajatorii.
43.	UTM	Art.110 Relațiile cu piața muncii și mediul de afaceri	Pentru implementarea alin.(5) este important oferirea instrumentelor necesare.	În lipsa unui instrument de control respectarea prevederii este dificilă.
44.	US Cahul	Art.110 Relațiile cu piața muncii și mediul de afaceri	Alin. (5) se modifică după cum urmează: (5) Monitorizarea angajării absolvenților pe piața muncii, în primul an după absolvire , se realizează de către instituțiile de învățământ superior în colaborare cu angajatorii.	
45.	ANACEC	Art.114. Evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării	Se propune completarea alineatului (1) cu următoarea frază: Autorizarea de funcționare provizorie a programelor de studii se realizează simultan cu autorizarea instituției de învățământ. Se propune completarea alineatului (2), art. 114, cu următoarea frază: ...Examenele de finalizare a studiilor pentru absolvenții primei promoții a programului autorizat vor fi susținute în instituția prestatoare de servicii educaționale. Componenta comisiei de finalizare a studiilor pentru absolvenții primei promoții va fi stabilită prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. Se expun alineatele (2) și (3) în următoare redacție: (2) Autorizarea de funcționare provizorie a programelor de studii din învățământul superior expiră după prima promoție de absolvenți. (3) Acreditării sunt supuse atât instituția de învățământ superior, cât și programele/grupul de programe de studii superioare sau domeniile de formare profesională, în funcție de ciclul de studii superioare.	Fără precizarea propusă nu este clar ce se autorizează în primul rând - instituția de învățământ superior sau programul/programele de studii? Articolul 114 intră în contradicție cu Articolul 112 Instituția de învățământ superior nu poate avea absolvenți dacă nu are „dreptul de a organiza examenul de finalizare a studiilor, precum și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educației și Cercetării.
				În contextul promovării autonomiei universitare și ținând cont

		<p>Se expune alineatul (4) în următoarea redacție: (4) În învățământul superior, acreditarea se realizează: a) la ciclul I (studii superioare de licență) și studii superioare integrate - pentru fiecare program de studii care conduce la o calificare universitară distinctă; b) la ciclul II (studii superioare de master) - pe program de studii/ grup de programe pe domenii de formare profesională; c) la ciclul III (studii superioare de doctorat) - pe domenii de formare profesională. Se expune alineatul (5) în următoarea redacție: (5) Instituțiile de învățământ superior nu pot obține autorizare de funcționare provizorie a unui program de studii superioare de master (ciclul II) sau acreditare a unui program/grup de programe de studii superioare de master Se propune următoarea redacție a alineatului (8): (8) După obținerea acreditării, instituțiile de învățământ superior, programele de studii și/sau domeniile de formare profesională sunt supuse evaluării externe în vederea acreditării, periodic, în conformitate cu metodologia de evaluare externă elaborată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și aprobată de Guvern. Se propune alineatul (9) în următoarea redacție: (9) În cazul deciziei de neacreditare în urma evaluării externe a instituțiilor de învățământ superior, Ministerul Educației și Cercetării propune Guvernului retragerea dreptului de activitate a instituțiilor și de organizare a programelor de studii superioare, studenții fiind repartizați la programe similare din alte instituții de învățământ acreditate</p>	<p>de flexibilitatea programelor de master și doctorat care vin să răspundă la cerințele pieței muncii, se consideră oportun de a evalua extern în vederea acreditării: ■ la ciclul I - programele de studii; la ciclul II - programele de studii/grupul de programe de studii pe domeniul de formare profesională; ■ la ciclul III - domeniile de formare profesională în cadrul cărora se oferă programele de studii. Astfel, se propune de a include prevederi distincte pentru ciclurile II (studii superioare de master) și III (studii superioare de doctorat) în articolele relevante. Instituțiile de învățământ superior nu pot obține autorizare de funcționare provizorie a unui program de studii superioare de doctorat (ciclul III) sau acreditare a unui domeniu de formare profesională, în lipsa acreditării programului /grupului de programe de studii superioare de master (ciclul II)/domeniului de formare profesională corespunzător. 1. Metodologiile de evaluare externă, aprobate prin Hotărâri de Guvern, cu finalitatea în acreditarea instituțiilor de învățământ superior, programelor de studii și/sau domeniile de formare profesională pot conține perioade diferite a valabilității termenului de acreditare. Astfel, stabilirea unui termen unic pentru toate tipurile de acreditări nu este recomandată. 2. La expirarea valabilității acreditării se realizează evaluarea externă în vederea acreditării, astfel în întreg textul Codului se propune excluderea noțiunii „reacreditare”, iar, după caz, substituirea noțiunii „reacreditare” cu noțiunea „acreditare”. În cazul deciziei de neacreditare în urma evaluării externe a programelor de studii superioare de licență (ciclul I), programelor de studii superioare de master (ciclul II)/ domeniilor de formare profesională (ciclul II) sau domeniilor de formare profesională (ciclul III) în cadrul unei instituții de învățământ superior, Ministerul Educației și Cercetării propune Guvernului retragerea dreptului de organizare a programelor de studii, studenții fiind repartizați la programe similare din alte instituții de învățământ acreditate până la</p>
--	--	--	---

			până la înlăturarea motivelor care au stat la baza rezultatelor negative ale evaluării.	înlăturarea motivelor care au stat la baza rezultatelor negative ale evaluării. Prevederile prezentului alineat se aplică și în cazul organizațiilor din sfera științei și inovării care oferă programe de studii superioare de doctorat.
46.	ANACEC	Art. 115. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare	<p>Se propune modificarea alineatului (1) în redacția inițială a Codului educației: Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare este autoritate administrativă de interes național, cu personalitate juridică, autonomă față de Guvern, independentă în organizare și decizii, finanțată din bugetul de stat și din venituri proprii. Se propune expunerea alineatului (2) d) în următoarea redacție: Alineatul (2): d) evaluează, pe bază contractuală, instituțiile de învățământ profesional tehnic, de învățământ superior și de formare continuă ofertante de programe de formare profesională în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării; d)1 evaluează, pe bază contractuală programele de formare profesională, programele de studii superioare, programele de formare continuă, în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării; Aliniatul (2) h) se expune în următoarea redacție: h) elaborează și publică studii tematice cu privire la rezultatele evaluării externe a calității programelor de studii/ instituțiilor de învățământ. Se propune expunerea alineatului (6) în următoarea redacție: (6) Pe lângă subdiviziuni funcționează, conform regulamentului propriu de organizare și funcționare, comisii de experți, comisii de profil, formate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare în baza registrelor de experți-evaluatori selectați pe bază de concurs deschis.</p>	<p>În scopul racordării la standardele europene ENQA pentru entități naționale responsabile de asigurarea calității, în special, în aspect de independență organizațională și operațională. 1) În domeniul cercetării și inovării, conform Nomenclatorului specialităților științifice în vigoare (HG 199/2013), sunt 399 specialități. Este imposibil de creat atâtea comisii de specialitate, de aceea până în prezent ele se creau pe domenii, ramuri sau profiluri științifice;</p> <p>Implementarea practicilor europene în activitatea Agenției. Asigurarea concordanței cu articolele precedente</p> <p>1) În domeniul cercetării și inovării, conform Nomenclatorului specialităților științifice în vigoare (HG 199/2013), sunt 399 specialități. Este imposibil de creat atâtea comisii de specialitate, de aceea până în prezent ele se creau pe domenii, ramuri sau profiluri științifice; 2. În Codul cu privire la știință și inovare (LP 259/2004), prin modificările intrate în vigoare în 2018, printre atribuțiile Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și</p>

				Cercetare (art.75) se menționează „h) constituie, prin concurs, comisiile de experți și cooptează în comisiile de experți, după caz, savanți străini cu renume”. Codul Educației trebuie să fie corelat cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare (adoptate la 21.09.2017; în vigoare din 20.02.2018), pentru a respecta art.7 (3) a legii cu privire la actele normative (nr.100 din 22.12.2017), care prevede că dacă „între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat...”
47.	US Bălți	Art. 115. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare	Veniturile proprii ar trebui să fie obținute din proiecte naționale și europene și nu doar în baza acreditării / autorizării programelor de studii.	Ținând cont de faptul că ANACEC este în subordinea MEC este necesar a aloca surse financiare suficiente din bugetul de stat.
48.	AMTAP	Art. 116. Cercetarea științifică	Se propune ca în toate paragrafele unde figurează "cercetare științifică" de a adăuga și sintagma "creație artistică". Spre exemplu, în loc de (2) În instituțiile de învățământ superior, activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare, va fi: (2) ...activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și creație artistică", etc.	
49.	AMTAP	Art. 117. Categoriile de personal	Nu este o referință clară în ce privește titlul științific. (2) În învățământul superior sunt următoarele titluri: a) științifice – doctor și doctor habilitat; b) științifico-didactice – conferențiar universitar și profesor universitar. (3) Titlurile științifico-didactice de conferențiar universitar și de profesor universitar se conferă de către senatul instituției de învățământ superior, în funcție de domeniul științific, și se confirmă de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.	Codul este foarte prescriptiv în definirea: categoriilor, statutului, titlurilor și chiar impune că conferirea titlurilor „se reglementează printr-un regulament elaborat de Ministerul Educației și Cercetării aprobat de Guvern”. Acesta este, în esență, un instrument birocratic, care lasă foarte puțină libertate instituțiilor. În prezent titlul odată obținut rămâne valabil "pe viață", fiind recunoscut în toate instituțiile de învățământ similare, iar reieșind din noul Cod, rămâne neclar: a) dacă titlurile științifico-didactice obținute au sau nu au termen de valabilitate; b) dacă ele produc aceleași efecte (juridice, academice etc.) și în cazul în care posesorul dorește să activeze într-o altă instituție decât cea care i-a conferit titlul.
50.	UTM	Art. 117. Categoriile de personal	Alin (3) se modifică după cum urmează: (3) Titlurile științifico-didactice de conferențiar universitar și de profesor universitar se conferă de către senatul instituției de învățământ superior, în	Ajustarea textului, reieșind din Regulamentul și Metodologia aprobate în acest sens.

			funcție de domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii/domeniul general de studiu, și se confirmă de către ANACEC.	
51.	USEFS	Art. 117. Categoriile de personal	Alin. (3) de completat cu următorul conținut: (3) „Persoanelor care activează în domeniul sportului și nu dețin grad științific, li se poate conferi titlul științifico-didactic de conferențiar universitar în cazul când acestea dețin titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale altor state (Om Emerit), titluri sportive și titluri onorifice sportive ale Republicii Moldova sau ale altor state (Maestru al sportului, Maestru internațional al sportului, Maestru Emerit al sportului, Antrenor Emerit al Republicii Moldova, Lucrător Emerit în domeniul culturii fizice și sportului)”.	
52.	US Cahul	Art.118. Ocuparea funcțiilor didactice, științifico-didactice și științifice	Alin. (2) se modifică după cum urmează: (2) Personalul didactic este angajat pe o perioadă de până la 5 ani cu posibilitatea prelungirii contractului individual de muncă în bază de concurs. Art. 118 se completează cu alin. (3) cu următorul conținut: (3) Angajarea prin cumul a personalului didactic, științifico-didactic și științific se realizează în baza echivalării funcțiilor, după cum urmează: a) funcția de cercetător științific se echivalează cu funcția de asistent universitar și viceversa; b) funcția de cercetător științific superior se echivalează cu funcția de lector universitar și viceversa; c) funcția de cercetător științific coordonator se echivalează cu funcția de conferențiar universitar și viceversa; d) funcția de cercetător științific principal se echivalează cu funcția de profesor universitar și viceversa.	Universitățile regionale necesită o atenție și sprijinire accentuată în aspectul realizării politicilor de dezvoltare regională stabilită prin Legea nr. 438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. În funcțiile didactice de asistent universitar de asistent universitar, formator, maestru de concert, maestru de instruire, antrenor sunt angajate persoane noi, de regulă proaspeți absolvenți care încă nu au pregătirea necesară pentru a corespunde rigorilor concursului de ocupare a posturilor științifico-didactice – publicații științifice, participări la conferințe etc. Angajarea inițială pe o perioadă de până la 5 ani permite să fie testate capacitățile profesionale ale cadrului didactic și să fie contabilizate performanțele acestuia.
53.	AMTAP	Art.119. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare	Concretizarea conținutului următoarelor aliniate ; (1) Norma științifico-didactică se constituie din: <...>, b) activitatea didactică neauditările, realizată	Nu este clară diferență dintre monitorizarea activității individuale a studenților și ghidare directă a activității individuale a studentului.

			<p>prin: – monitorizarea activității individuale a studenților; – activități de evaluare și monitorizare; – consultații, ghidare directă a activității individuale a studentului;</p> <p>(6) Norma didactică anuală a personalului didactic include și ghidarea directă a activității individuale a studentului.</p>	<p>Acest punct dublează conținutul punctului (1) b). În general, articolul 119 este prea vast, conținând informații prea amănunțite care ar fi mai potrivite pentru un regulament și nu pentru Codul Educației care ar trebui să fie un act legislativ cu caracter mai generalizat.</p>
54.	UTM	Art.119. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare	<p>La Alin. (7) În norma didactică a asistentului universitar nu pot fi incluse ore de curs. Este propus „Universitățile, în baza deciziilor senatelor sale, pot include până la 10% din numărul orelor de curs în norma didactică a asistentului universitar, care deține experiență notorie și este angajat în companii și instituții aferente domeniului”.</p>	<p>Ocuparea funcțiilor științifico-didactice în instituții de învățământ superior fără îndeplinirea condiției prevăzute la art. 132 alin. (3) în temeiul normei inserate la art. 132, alin. (3) din Codul educației al RM, pentru ocuparea unei funcții științifico-didactice în învățământul superior este necesară deținerea unei calificări de nivelul 8 ISCED. Această completare va contribui la creșterea calității în procesul de predare.</p>
55.	US Bălți	Art.119. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare	<p>Alin. (7). În norma didactică a asistentului universitar nu pot fi incluse ore de curs. Este propus a autoriza prin decizia Senatului Instituției de învățământ superior, în vederea acoperirii necesităților didactice ale Instituției, includerea în norma didactică a asistentului universitar- practicant în domeniul unității de curs promovate, a orelor de curs (prelegeri).</p>	<p>Mulți practicieni, personalități notorii în domeniu nu au titlul științific, dar au abilități și competențe profesionale necesare pentru realizarea orelor de curs</p>
56.	US Bălți	Art.119. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare	<p>Alin. (11) Personalul de conducere din învățământul superior (rector, prorector, decan, șef de departament sau șef de catedră) poate cumula funcții științifico-didactice și științifice în conformitate cu regulamentele instituționale. A se racorda cu Legea salarizării 2018-2019</p>	<p>Actualizarea cadrului legal</p>
57.	Academia ȘCM a MAI	Art.119. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare	<p>Alin. (1), lit. c), poziția 2 și lit. d), poziția 4 La ambele poziții de la literele c) și d) este prezentat același tip de activitate: „elaborarea de curricula”. Propunem ca la litera c) să rămână cu același conținut: „elaborarea de curricula”, iar la</p>	<p>Considerăm că activitatea de elaborare a curriculei poate fi inclusă la activitatea de cercetare, transfer tehnologic, de creație artistică și sportivă, pentru că necesită mai mult timp în cercetare și elaborare a unei noi curricula unității de curs/modul, pe când redactarea acesteia necesită mai puțin</p>

			<p>litera d) de modificat cu următorul conținut: „modificarea, adaptarea și modernizarea curricula”.</p> <p>Alin.(1), lit. b) poziția 3 cu conținutul: „conducerea proiectelor sau tezelor de licență, de master, de doctorat” de completat cu sintagma: „tezelor de an”.</p> <p>Alin.(7) De completat cu sintagma „Excepție constituie asistentul universitar care deține titlu științific”.</p> <p>Alin.(11) De completat după sintagma „rector, prorector, decan, șef de departament sau șef de catedră” cu sintagmele „șef direcție, secție, serviciu etc.”.</p>	<p> timp și poate fi inclusă la activitatea metodică cu cuantificarea unui număr mai mic de ore.</p> <p>In Regulamentul-cadru cu privire la normarea activității științifico-didactice în învățământul superior, aprobat prin Ordinul ME nr. 304/2016, activitatea de elaborare a curricula este prevăzută numai la activitatea metodică, din activitatea de cercetare, transfer tehnologic, de creație artistică și sportivă - lipsește.</p> <p>Conform planului cadru studenții pe parcursul studiilor realizează obligatoriu o teză (proiect) de an. Considerăm că este oportun de a indica și activitatea de conducere a tezei/proiectului de an.</p> <p>De adus în concordanță cu p.22 din Regulamentul-cadru cu privire la normarea activității științifico-didactice în învățământul superior aprobat prin ordinul MECC nr.304 din 22.04.2016.</p> <p>În instituțiile de învățământ superior există funcții auxiliare ce sunt ocupate de către personal cu titluri științifice și științifico-didactice și credem că și aceste categorii ar putea cumula funcții științifico-didactice și științifice. Ca exemplu Șeful secției studii ar putea cumula funcții științifico-didactice și științifice.</p>
58.	ANACEC		<p>Articolele 122 (7), 123 (2,3 și 4), 133 (2), 141 (1) g), 142 f) și denumirea Articolului 133, conțin sintagma „formare profesională continuă”</p>	<p>Pentru a asigura realizarea integrală a Formării continue a adulților (a ambelor componente ale acesteia, dar nu doar a uneia din ele), se propune în articolele menționate, de substituit sintagma „formare profesională continuă” cu sintagma „formare continuă”:</p> <p>Conform articolului 126 (1) al Codului educației, Formarea continuă a adulților include două componente:</p> <p>a) educația generală, prin care se asigură dezvoltarea generală a adulților sub aspect cultural, socioeconomic, tehnologic, ecologic;</p>

		<p>Articolul 123. Cadrul general al învățării pe tot parcursul vieții</p>	<p>În conformitate cu art. 115, alin. (2), d) și e), Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare evaluează extern în vederea autorizării de funcționare provizorie și/sau acreditării atât programele, cât și instituțiile de formare profesională continuă.</p> <p>În acest context, se propune completarea alin. (3) și (4), după cum urmează:</p> <p>(3) Programele de formare continuă în cadrul învățării pe tot parcursul vieții, precum și instituțiile ofertante de programe de formare continuă se supun evaluării în vederea acreditării sau autorizării de funcționare provizorie, în baza metodologiei de evaluare externă elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și aprobată de Guvern</p> <p>Se propune completarea alin. (4), după cum urmează:</p> <p>(4) Decizia cu privire la autorizarea de funcționare provizorie, la acreditarea, neacreditarea sau la retragerea dreptului de organizare a unui program de formare continuă se adoptă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în baza rezultatelor evaluării externe efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. Decizia cu privire la autorizarea de funcționare provizorie, la acreditarea, neacreditarea instituției de formare continuă a adulților se adoptă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în baza rezultatelor evaluării externe efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.</p>	<p>și</p> <p>b) formarea profesională continuă, prin care se înțelege orice proces de instruire în cadrul căruia un salariat, având deja o calificare ori o profesie, își completează competențele profesionale prin aprofundarea cunoștințelor în domeniul specialității de bază sau prin deprinderea unor noi metode sau procedee</p>
--	--	--	--	---

59.	USEFS	Art.132. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice	Alin. (2) se modifică după cum urmează: (2) În învățământul de sport, titlurile onorifice și premiile obținute la concursuri naționale și internaționale, recunoscute de organele centrale de resort, conferă dreptul de ocupare a funcțiilor didactice și științifico-didactice. Alin. (3) se modifică după cum urmează: (3) Pentru ocupare a unei funcții științifico-didactice în învățământul superior este necesară deținerea unei calificări de nivelul 8 ISCED – studii superioare de doctorat și/sau a titlului științifico-didactic de conferențiar și/sau profesor universitar.	Propunerile USEFS sunt condiționate de faptul că în domeniul sportului, regulamentele, care au existat până în prezent au oferit posibilitatea de a obține titluri științifico-didactice fără de a poseda titlul științific de doctor/doctor habilitat, în baza meritelor specifice domeniului. Aceasta ar însemna că, deținând deja titlul științifico-didactic de conferențiar sau profesor universitar, cadrul didactic trebuie să aibă drept să participe la concurs pentru suplinirea postului respectiv, chiar dacă nu are studii de doctorat și/sau titlul științific de doctor/doctor habilitat, deoarece, în mod normal, legile nu trebuie să aibă acțiune retroactivă.
60.	UTM	Art.132. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice	Art. 132 de completat cu: Alin. (5) Deținătorii de titluri științifico-didactice de conferențiar universitar și/sau profesor universitar obținute anterior intrării în vigoare a Codului Educației (fără a avea titlul științific de doctor), au dreptul să participe la concursul de ocupare a funcțiilor științifico-didactice, în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern.	Mentținerea statutului acestor categorii de salariați, deoarece conferirea titlului științifico-didactic fără deținerea unui titlu științific era condiționată de întrunirea unor cerințe și standarde înalte, care puteau fi demonstrate doar de personal foarte calificat și cu experiență notorie. Mai mult ca atât, art. 105, alin. (5) stabilește că pot fi aleși în postul de rector candidații care dețin titluri științifice sau științifico-didactice or; funcția de rector este superioară oricărei funcții științifico-didactice.
61.	AMTAP	Art.132. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice	Alin. (3) se completează cu sintagma: „și/sau a titlului științifico-didactic de conferențiar și/sau profesor universitar”	Propunerea este cauzată de faptul că în domeniul artelor regulamentele care au existat până în prezent au oferit posibilitatea de a obține titluri științifico-didactice fără de a poseda titlul științific de doctor, în baza meritelor specifice domeniului. Această înseamnă că deținând deja de titlul de conferențiar sau profesor universitar, cadrul didactic trebuie să aibă drept să participe la concurs pentru suplinirea postului respectiv, chiar dacă nu are studii de doctorat și/sau titlul științific de doctor, deoarece în mod normal
62.	US Cahul	Art.139. Atribuțiile Guvernului în domeniul educației	Lit. a) de modificat după cum urmează: lit. a) de completat cu sintagma „inclusiv prin politicile de dezvoltare regională”	
63.	US Cahul	Art. 140. Atribuțiile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării	Alin. (1) lit. a) de completat cu sintagma „inclusiv prin politicile de dezvoltare regională”	Universitățile regionale necesită o atenție și sprijinire accentuată în aspectul realizării politicilor de dezvoltare

				regională stabilită prin Legea nr. 438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova.
--	--	--	--	---

Tabelul nr. 3

Analiza rapoartelor de evaluare ex-post juridică pentru Titlul IV-XIII Codului educației nr. 152/2014

Nr.	Titlul din Codul educației	Obiectivele stabilite pentru evaluarea ex-post juridică a Codului educației.	Constatările evaluatorului
1.	Titlul IV „Învățământul profesional tehnic”	OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului IV „Învățământul profesional tehnic” din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Cod, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia. Organizarea generală a învățământului profesional tehnic este reglementată de Codul educației, de Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării prin Ordinul nr. 550 din 10 iunie 2015, alte acte normative.</p> <p>Instituția de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar (colegiu) asigură prestarea de servicii educaționale prin programe de formare profesională inițială și continuă a muncitorilor calificați, a maiștrilor, tehnicienilor și altor categorii de specialiști în limitele categoriilor de calificare existente corespunzătoare nivelurilor 3–5 de calificare conform Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova.</p> <p>Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul întocmirii acestuia au fost realizate 148 de acțiuni, 6 acțiuni nu au fost realizate până la momentul elaborării raportului ex-post juridic, 36 de acțiuni au fost realizate în termenul stabilit de actul normativ, acțiuni realizate cu depășirea termenului de până la</p>

		<p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul IV „Învățământul profesional tehnic”</p> <p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul IV „Învățământul profesional tehnic” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p>2 ani au fost 56, acțiuni realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani au fost 56. Gradul de realizare a acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul VII este de 96,1%.</p> <p>În procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul IV „Învățământul profesional tehnic”, nu au existat careva obstacole de ordin juridic.</p> <p>Prevederile Titlului IV „Învățământul profesional tehnic” nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</p>
2.	Titlul V „Învățământul superior”	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului V „Învățământul superior” din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.</p>	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Cod, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.</p> <p>Actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea învățământului superior din Republica Moldova, care are drept misiune: crearea, păstrarea și diseminarea cunoașterii la cel mai înalt nivel de excelență; formarea specialiștilor de înaltă calificare competitivi pe piața națională și internațională a muncii; crearea oportunităților de formare profesională pe parcursul întregii vieți; păstrarea, dezvoltarea și promovarea valorilor naționale cultural-istorice în contextul diversității culturale.</p> <p>În Titlul V „Învățământul superior” din Codul educației au fost modificate următoarele articole, prin următoarele acte normative:</p> <p>-articolul 79 alineatul (4) litera a), articolul 140 alineatul (1) litera j), litera k), precum și completarea alineatului (1) cu litera j1) prin Legea nr. 172/2018 pentru modificarea unor acte legislative, în vigoare din 24.08.2018;</p>

		<p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul V „Învățământul superior”</p>	<p>-articolul 89 alineatul (2), modificat prin Legea nr.191/2017 pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova, în vigoare din 18.08.2017; -articolul 100, alineatul (5) articolul 111, alineatul (2), articolul 145, alineatul (8), modificate prin Legea nr.138/2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01.07.2016; -articolul 104 alineatul (2) litera a), alineatul (8), precum și completarea articolului cu alineatul (21) prin Legea nr.315/2018 pentru modificarea articolului 104 din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, în vigoare din 18.01.2019; -articolul 114 alineatul (9) și alineatul (10), modificat prin Legea nr.140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 17.08.2018; -articolul 115 alineatul (1), alineatul (2) completat cu literele e1) și e2), alineatul (7), alineatele (9) și (10) abrogate, alineatul (12); articolul 116, alineatele (5) și (6); precum și în textul codului, cuvintele „Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional” și „Inspectoratul Școlar Național”, la orice formă gramaticală, au fost substituie cu cuvintele „Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare” la forma gramaticală corespunzătoare, modificate prin Legea nr.190/2017 pentru modificarea Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul elaborării acestuia au fost realizate 73 de acțiuni, o acțiune nu a fost realizată la momentul elaborării raportului de evaluare ex-post juridic, acțiuni realizate în termenul stabilit de actul normativ au fost 31, acțiuni realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani au fost 6, acțiuni realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani au fost 36. Gradul de realizare a acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul V este de 98,6%.</p> <p>La 7 februarie 2017, Curtea Constituțională a pronunțat Hotărârea nr.5 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.390/2015 cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015-2016.</p> <p>În procesul de examinare a sesizării, Curtea a constatat reglementări confuze și incoerente în Codul educației în partea ce ține de modul de constituire a instituțiilor de învățământ superior, precum și de procedura de desemnare a membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională.</p> <p>În acest context, în conformitate cu prevederile articolului 28/1 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea a înaintat o Adresă Parlamentului.</p> <p>Drept urmare a examinării acestei Adrese, Parlamentul a adoptat Legea nr.315/2018 pentru modificarea articolului 104 din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, potrivit căreia, cuvintele „ministerul de resort” din alineatul (2) litera a) au fost substituie cu cuvântul „fondator”. De asemenea, legiuitorul a completat art.104 cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:</p>
--	--	---	---

		<p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul V „Învățământul superior” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p>„(2¹) Prin derogare de la prevederile alin.(2), în componența Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al instituției de învățământ superior private nu se includ reprezentanți desemnați de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Ministerul Finanțelor. Deciziile Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al instituției de învățământ superior private sânt adoptate cu votul a 5 membri.”</p> <p>Iar, la alineatul (8), textul „Cuantumul indemnizației este de un salariu mediu pe economie pentru membri și de două salarii medii pe economie pentru președintele Consiliului.” a fost substituit cu textul „Cuantumul indemnizației este de 1000 de lei pentru membri și de 2000 de lei pentru președintele Consiliului.”</p> <p><i>În procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul V „Învățământul superior”), nu au existat alte obstacole de ordin juridic.</i></p> <p>1. La 23 noiembrie 2016, de către deputații în Parlament, domnii Vasile Bolea și Vladimir Odnostalco, a fost depusă sesizarea nr.140a/2016 pentru controlul constituționalității prevederilor articolelor 82 alin.(2), 102, 103 alin.(3) lit. g) și h), 104, 105 alin.(3), (4), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (15), (17), 106 alin.(8), 107 alin.(1) lit.(d), 108 alin.(6) lit. a) și c) și 121 alin.(1) din Codul educației nr.152/2014 și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.390/2015 cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015-2016.</p> <p>Sesizarea se referea la un ansamblu de elemente și principii constituționale inter-conexe, precum principiul constituțional al autonomiei universitare și dreptul de proprietate privată, și anume la următoarele aspecte: 1) sistemul organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior, în particular Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională; 2) realizarea învățământului superior medical și farmaceutic doar în instituțiile de învățământ publice; 3) competența Guvernului de a aproba planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate.</p> <p>În urma examinării sesizării, Curtea Constituțională a adoptat Hotărârea nr. 5 din 07.02.2017 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.390/2015 cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015-2016 (<i>organele de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ superior</i>), prin care sesizarea nr.140a/2016 a fost respinsă, recunoscând constituționale prevederile articolelor 82 alin.(2), 102, 103 alin.(3) lit. g) și h), 104, 105 alin.(3), (4), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (15), (17), 106 alin.(8), 107 alin.(1) lit. d), 108 alin.(6) lit. a) și c) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.</p> <p>De asemenea, Curtea a declarat <i>inadmisibilă</i> sesizarea în partea referitoare la controlul constituționalității articolului 121 alin.(1) din Codul educației și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii</p>
--	--	---	---

			<p>generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015-2016.</p> <p>Totodată, potrivit pct.82 din Hotărâre, Curtea ținând cont de faptul că prevederile art.82 alin.(2) din Codul educației creează confuzii în partea ce ține de modul de constituire a instituțiilor de învățământ superior, a emis o Adresă către Parlament în vederea excluderii curenților existente.</p> <p><i>Prevederile Titlului V „Învățământul superior” nu au făcut obiectul altor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</i></p> <p>2. Articolul 94 alin.(16) din Codul educației stabilește că Regulamentul de organizare și desfășurare a programelor de doctorat și postdoctorat este elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern. În vederea executării prevederilor legale, prin Hotărârea nr.1007 din 10 decembrie 2014, executivul a aprobat Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III. Prevederile pct.25, 55 și 58 din Regulamentul în cauză, au fost supuse controlului constituționalității prin sesizarea nr.21a/2015, depusă la Curtea Constituțională la 11 mai 2015 de către deputații în Parlamentul Republicii Moldova, dl Igor Vrenea și dl Artur Reșetnicov.</p> <p>În urma examinării, Curtea Constituțională a adoptat Hotărârea nr.14 din 15.06.2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi din pct.25, 55 și 58 din Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1007 din 10 decembrie 2014 (<i>reglementarea activității conducătorului de doctorat</i>), prin care au fost declarate <i>neconstituționale</i> - sintagma „și își desfășoară activitatea de bază în cadrul uneia din instituțiile organizatoare a școlii doctorale” din punctul 25; - punctele 55 și 58 din Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1007 din 10 decembrie 2014.</p>
3.	Titlul VI „Învățământul superior medical și farmaceutic. Învățământul în domeniile militarei, securității și ordinii publice”	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului VI „Învățământul superior medical și farmaceutic. Învățământul în domeniile militarei, securității și ordinii publice” din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014.</p>	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Cod, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.</p> <p>Actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea învățământului superior din Republica Moldova, care are drept misiune: crearea, păstrarea și diseminarea cunoașterii la cel mai înalt nivel de excelență; formarea specialiștilor de înaltă calificare competitivi pe piața națională și internațională a muncii; crearea oportunităților de formare profesională pe parcursul întregii vieți; păstrarea, dezvoltarea și promovarea valorilor naționale cultural-istorice în contextul diversității culturale.</p> <p>Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul elaborării acestuia au fost realizate 125 de acțiuni, acțiuni realizate în termenul stabilit de actul normativ au fost 83, acțiuni realizate cu depășirea</p>

		<p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul VI „Învățământul superior medical și farmaceutic. Învățământul în domeniile militariei, securității și ordinii publice”.</p>	<p>termenului de până la 2 ani au fost 25, acțiuni realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani au fost 17. Gradul de realizare a acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul VI este de 100%.</p> <p>1.Potrivit informației prezentate de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (<i>scrisoarea nr.02/2202 (3843) din 22.04.2021</i>) și a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (<i>scrisoarea nr.03-1049 din 18.05.2021</i>), nu au fost întâmpinate dificultăți în aplicarea Codului educației pe parcursul activității, însă, reieșind din faptul că la profilurile medicină și farmacie durata studiilor în baza certificatului de studii liceale și a studiilor medii de cultură generală este de trei ani, se propune la art. 63. (2), lit. f) din Codul educației, substituirea textului "2 ani" cu textul "2-3 ani". La alin. (6) al aceluiași articol, textul „susținerea obligatorie a examenului de bacalaureat profesional” să fie substituit cu textul „susținerea la solicitare a examenului de bacalaureat profesional”, doar de elevii care au solicitat continuarea studiilor în învățământul superior din domeniul medicinei/programului de formare, ținând cont de faptul că la mai multe programe de formare profesională sunt admiși candidați care fac a doua specialitate/calificare sau candidați care au o pauză mare (de 5-6 ani și mai mult) între studiile absolvite și anul admiterii. Din aceste motive, astfel de candidați nu vor veni pentru a face o specialitate, luând în considerație că bacalaureatul profesional îi obligă să susțină examen la limba română, limba străină și biologie/chimie. Tot în acest context, nu va fi posibilă echivalarea și recunoașterea actelor de studii ale absolvenților colegiilor de medicină din or. Bender și or. Tiraspol, cetățeni ai Republicii Moldova, care solicită să se angajeze în câmpul muncii, deoarece programele de studii nu prevăd disciplinele incluse în examenul de BAC profesional. Totodată, Ministerul propune de a completa alin. (3) al art. 69, după textul „cel mult două mandate consecutive” cu textul "cu unele excepții (în cazul când progresele instituției sunt vădite)".</p> <p>2.Potrivit informației prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova (<i>scrisoarea nr.42/2382 din 20.05.2021</i>). în procesul aplicării cadrului normativ de către Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, au fost identificate anumite carențe/impedimente cu referire la formarea, organizarea activității și realizarea atribuțiilor consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională în cadrul Academiei. Lipsa de remunerare a membrilor pentru activitățile desfășurate în cadrul Consiliului determină un dezinteres în vederea realizării eficiente a competențelor și atribuțiilor, conform prevederilor actelor normative. Astfel, se propune excluderea ultimei propoziții din alin. (8) art. 104 din Codul educației: „Prevederile prezentului alineat nu se aplică în cazul instituțiilor de învățământ în domeniile militariei, securității și ordinii publice.”</p> <p>3.Potrivit informației prezentate de către Ministerul Apărării Republicii Moldova (<i>scrisoarea nr.11/49 din 30.04.2021</i>) a fost identificat următorul obstacol de ordin juridic privind implementarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 și anume:</p> <p>3.1.Prevederile art. 29 alin. (7) al Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, stabilesc că, „Programele de studii ale instituțiilor de învățământ din domeniul militariei includ instruirea studenților la o specialitate civilă, conform legislației în vigoare.”</p>
--	--	--	--

		<p>Art. 93 alin. (1) din Codul educației al Republicii Moldova prevede posibilitatea pregătiri specialiștilor la specialități duble în cadrul studiilor superioare de licență în domeniul militariei.</p> <p>Totodată, pct. 18 de la „Note”, a <i>Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și a specialităților în învățământul superior</i>, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 482/2017, stabilește că. „Se poate organiza, la ciclul I (licență), în cadrul domeniului de formare profesională 1031 „Științe militare”, instruirea concomitentă în două specialități/programe de studii cu eliberarea unei singure diplome universitare în două specialități, durata studiilor fiind mai mare cu un an.*” Respectiv, de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, prevederile Notei din Nomenclatorul sus-numit este interpretată în felul următor: „Instruirea concomitentă la două specialități/programe de studii se poate realiza doar la specialitățile din același domeniu (domeniul militariei) de formare profesională și studenții nu pot fi instruiți concomitent la o specialitate civilă”.</p> <p>Ministerul Apărării consideră că, norma respectivă contravine normelor Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, care prevede expres instruirea studenților la o <i>specialitate civilă</i>. Studenții instituțiilor de învățământ din domeniul militariei, nu pot fi instruiți concomitent la două specialități în domeniul militariei, deoarece acest lucru nu este necesar pentru structura militară.</p> <p>3.2.Având în vedere cele expuse, în scopul lichidării obstacolelor și îmbunătățirii cadrului legal evaluat, asigurarea drepturilor legale pentru cetățenii Republicii Moldova (studenți ai Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”), precum și în scopul protecției sociale (sub prisma reconversiei profesionale/adaptării sociale) a ofițerilor treceți în rezervă sau retragere, Ministerul Apărării propune: Modificarea art.93 al Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, după cum urmează:</p> <p>Completarea cu alin. (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹)Pregătirea specialiștilor în domeniul militariei poate include instruirea concomitentă a studenților la o specialitate civilă” ;</p> <p>Alin.(2) se va completa după textul „științe ale educației” cu cuvintele „și militariei”.</p> <p>3.3.Ministerul Apărării consideră că adoptarea și implementarea unor asemenea prevederi nu va implica cheltuieli din partea Ministerului Educației,Culturii și Cercetării, deoarece instituția de învățământ din domeniul militariei este integral finanțată de către Ministerul Apărării.</p> <p>3.4.în calitate de recomandare pentru îmbunătățirea cadrului legal evaluat, Ministerul Apărării propune examinarea posibilității unificării cadrului normativ secundar în domeniul învățământului superior. în prezent, sunt mai multe hotărâri de Guvern și ordine ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării privind implementarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, care deja au fost supuse modificărilor și din acest motiv, creează dificultăți la nivel de implementare în legătură cu multitudinea acestora. în calitate de exemplu, se face referire la Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului</p>
--	--	--

		<p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul VI „Învățământul superior medical și farmaceutic. Învățământul în domeniile militariei, securității și ordinii publice” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p>public, care este pusă în aplicare preponderent prin Hotărârea Guvernului nr.201/2009 conținând o serie de anexe.</p> <p>3.5. În concluzie, Ministerul Apărării consideră că, impactul Codului educației este semnificativ. Actul normativ evaluat este suficient de calitativ, explicit și aplicabil. Scopul și obiectivele actului normativ evaluat, coincid cu cele declarate, fiind un act normativ benefic pentru întreg sistemul educațional din Republica Moldova.</p> <p>La 23 noiembrie 2016, de către deputații în Parlament, domnii Vasile Bolea și Vladimir Odnostalco, a fost depusă sesizarea nr.1400/2016 pentru controlul constituționalității unui șir de prevederi din Codul educației nr.152/2014 și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.390/2015 cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015-2016.</p> <p>Sesizarea se referea la un ansamblu de elemente și principii constituționale inter-conexe, precum principiul constituțional al autonomiei universitare și dreptul de proprietate privată, și anume la următoarele aspecte:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sistemul organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior, în particular Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională; 2) realizarea învățământului superior medical și farmaceutic doar în instituțiile de învățământ publice; 3) competența Guvernului de a aproba planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate. <p>În urma examinării sesizării, Curtea Constituțională a adoptat Hotărârea nr. 5 din 07.02.2017 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.390/2015 cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015- 2016 (<i>organele de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ superior</i>), prin care sesizarea nr.1400/2016 a fost respinsă, recunoscând constituționale prevederile articolelor 82 alin.(2), 102, 103 alin.(3) lit. g) și h), 104, 105 alin.(3), (4), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (15), (17), 106 alin.(8), 107alin.(i) lit. d), 108 alin.(6) lit. a) și c) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.</p> <p>De asemenea, Curtea a declarat <i>inadmisibilă</i> sesizarea în partea referitoare la controlul constituționalității articolului 121 alin.(i) din Codul educației și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015-2016.</p>
--	--	---	---

		<p>Totodată, potrivit pct.82 din Hotărâre, Curtea ținând cont de faptul că prevederile art.82 alin.(2) din Codul educației creează confuzii în partea ce ține de modul de constituire a instituțiilor de învățământ superior, a emis o Adresă către Parlament în vederea excluderii curenților existenți.</p> <p><i>Cât privește controlul constituționalității articolului 121 alin.(i) din Codul educației, Curtea Constituțională a pronunțat în Hotărârea sa nr.5 din 7 februarie 2017 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 și anexelor nr.3 și nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.390/2015 cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate, pe meserii, specialități și domenii generale de studii, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior pentru anul de studii 2015- 2016, că nu poate reține pentru examinare obiecțiile autorilor sesizării în ceea ce privește această normă, potrivit căreia “învățământul superior medical și farmaceutic se realizează în instituții de învățământ publice acreditate sau autorizate provizoriu prin studii superioare integrate de specialitate și studii de rezidențiat și formare profesională medicală continuă”, în raport cu dispozițiile art.35 alin.(s) din Constituție, care prevăd înființarea instituțiilor de învățământ, inclusiv nestatale, întrucât criticile de neconstituționalitate din prezenta cauză privesc aspecte similare cu cele relevate în jurisprudența Curții, și având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței acesteia, considerentele și soluția Curții își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză (a se vedea Decizia nr.7 din 4 iulie 2013 și Hotărârea nr.6 din 3 mai 2012).</i></p> <p>Curtea a menționat că marja de apreciere a statului și dreptul său de intervenție în procesul de învățământ este mai mare decât în alte domenii și poate fi realizat prin diverse instrumente de reglementare [Hotărârea nr.6 din 3 mai 2012).</p> <p>Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, respectiv Decizia nr.7 din 4 iulie 2013, instituirea prin lege a obligativității asigurării de către Guvern a pregătirii specialiștilor de profil medical și farmaceutic exclusiv în instituțiile de învățământ de stat constituie o opțiune a legiuitorului.</p> <p>Prin urmare, având în vedere identitatea de obiect în această parte, Curtea a respins ca inadmisibilă solicitarea privind controlul constituționalității articolului 121 alin.(i) din Codul educației, deoarece aceasta este <i>repetitivă</i>.</p> <p>2.Articolul 94 alin.(i6) din Codul educației stabilește că Regulamentul de organizare și desfășurare a programelor de doctorat și post-doctorat este elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern. În vederea executării prevederilor legale, prin Hotărârea nr.1007 din 10 decembrie 2014, executivul a aprobat Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III. Prevederile pct.25, 55 și 58 din Regulamentul în cauză, au fost supuse controlului constituționalității prin sesizarea nr.21a/2015, depusă la Curtea Constituțională la 11 mai 2015 de către deputații în Parlamentul Republicii Moldova, dl Igor Vrenea și dl Artur Reșetnicov.</p>
--	--	--

			<p>în urma examinării, Curtea Constituțională a adoptat Hotărârea nr.14 din 15.06.2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi din pct.25, 55 și 58 din Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1007 din 10 decembrie 2014 (<i>reglementarea activității conducătorului de doctorat</i>), prin care au fost declarate neconstituționale - sintagma „și își desfășoară activitatea de bază în cadrul uneia din instituțiile organizatoare a școlii doctorale” din punctul 25; - punctele 55 și 58 din Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1007 din 10 decembrie 2014</p> <p>3.De asemenea, atragem atenție și la Decizia Curții Constituționale nr. 132 din 05.12.2019, prin care a fost declarată inadmisibilă <i>sesizarea nr.174g/20i9</i> privind excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr.1396 din 24 noiembrie 2003 cu privire la instruirea medicilor și farmaciștilor rezidenți și plasarea în câmpul muncii a tinerilor specialiști (<i>plasarea în câmpul muncii a tinerilor specialiști</i>), ridicată de către dl avocat Marin Baltă, în dosarul nr.2-2246/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.</p>
4.	<p>Titlul VII „Învățarea pe tot parcursul vieții”</p>	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului VII „Învățarea pe tot parcursul vieții”, din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014:</p> <p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea</p>	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Codul educației al Republicii Moldova, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.</p> <p>Actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind învățarea pe tot parcursul vieții, care include activitățile de învățare realizate de o persoană pe parcursul vieții, în scopul formării sau dezvoltării competențelor din perspectivă personală, civică, socială și profesională. Învățarea pe tot parcursul vieții cuprinde învățământul general, profesional-tehnic și superior, precum și formarea profesională continuă a adulților.</p> <p>Formarea profesională continuă, prin care se înțelege orice proces de instruire în cadrul căruia un salariat, având deja o calificare ori o profesie, își completează competențele profesionale prin aprofundarea cunoștințelor în domeniul specialității de bază sau prin deprinderea unor noi metode sau procedee aplicate în cadrul specialității respective.</p> <p>Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul întocmirii acestuia au fost realizate 15 acțiuni, o acțiune a fost realizată în termenul stabilit de actul normativ, acțiuni realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani au fost 6, acțiuni realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani au fost 8. Gradul de realizare a acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul VII este de 100%.</p> <p>În procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul VII „învățarea pe tot parcursul vieții”), nu au existat obstacole de ordin juridic.</p>

		<p>Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul VII „Învățarea pe tot parcursul vieții”.</p> <p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul VII „Învățarea pe tot parcursul vieții” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p><i>Prevederile Titlul VII „învățarea pe tot parcursul vieții” nu au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</i></p>
5.	Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional”	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional” din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.</p> <p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional”.</p> <p>OBIECTIVUL 3: Verificarea</p>	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Codul educației al Republicii Moldova, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia. Titlul VIII din actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind unitățile conexe și serviciile adiacente în sistemul educațional, care contribuie, prin mijloace specifice, la procesul de instruire, formare și cercetare ce se desfășoară în instituția de învățământ. Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul întocmirii acestuia au fost realizate 51 de acțiuni dintre care 50 de acțiuni au fost realizate în termenii stabiliți. Gradul de realizarea acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul VIII este de 100%</p> <p>În procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional”), nu au existat obstacole de ordin juridic. Este de menționat că, Parlamentul a adoptat Legea nr.271/2018 pentru modificarea unor acte legislative, inițiativa legislativă a Guvernului, care a fost elaborat cu scopul ajustării normelor din actele normative în vigoare și eliminării normelor cu caracter salarial din alte acte normative odată cu instituirea sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Astfel, au fost operate modificări și în Titlul VIII din Codul educației, la art. 128 alin. (3), textul “Pentru categoriile de calificare se acordă un spor la salariu stabilit prin acte normative aprobate de Guvern.” a fost exclus. Aceste modificări au intrat în vigoare la 1 decembrie 2018.</p>

		dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.	Prevederile Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional”, nu au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.
6.	Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”, din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014:</p> <p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”.</p>	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Codul educației al Republicii Moldova, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.</p> <p>Titlul IX din actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind resursele umane în sistemul de învățământ, drepturile și obligațiile personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din învățământ, care au misiunea să asigure realizarea standardelor educaționale de stat de educație generală și de formare profesională inițială și continuă. De asemenea, sunt stabilite drepturile și obligațiile elevilor, studenților, părinților sau altor reprezentanți legali ai copiilor și elevilor.</p> <p>Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul întocmirii acestuia au fost realizate 39 de acțiuni, acțiuni realizate în termenul stabilit de actul normativ-15, acțiunilor realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani au fost 8, acțiunilor realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani au fost 16. Gradul de realizarea acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul IX este de 100%.</p> <p><i>În procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”), nu au existat obstacole de ordin juridic.</i></p> <p>Este de menționat că, Parlamentul a adoptat Legea nr.191/2017 pentru modificarea și completarea Codului educației, inițiativa legislativă a Guvernului, care a fost elaborat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în vederea perfecționării sistemului de formare inițială a cadrelor în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și asigurării cu specialiști calificați a instituțiilor de învățământ de educație timpurie, de învățământ primar, precum și în diferite domenii ale economiei naționale. Astfel, au fost operate modificări ce țin de cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în educația timpurie; deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul 4 de calificare și în învățământul primar deținerea unei calificări de cel puțin nivelul 5 de calificare; posibilitatea formării cadrelor la programele de formare tehnică postsecundar nonterțiar, nivelul 5 de calificare, în baza studiilor gimnaziale cu durata de 4, 5 ani; completarea listei personalului didactic auxiliar cu o nouă funcție „asistent</p>

		<p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p>al educatorului”, precum și posibilitatea de a forma asistenți ai educatorului în baza studiilor gimnaziale cu durată de 3 ani, în baza programelor de formare profesională tehnică post- secundară; instituirea „bacalaureatului profesional” în cadrul instituțiilor de formare profesională tehnică postsecundar și nonterțiar, precum și stabilirea obligativității susținerii de către absolvenții programelor de formare profesională tehnică postsecundar și nonterțiar a examenelor de bacalaureat profesional și conferirea dreptului deținătorilor de diplome de studii profesionale de a participa la concursul de admitere în ciclul unu de studii superioare la o specialitate din domeniul studiat în cadrul instituției de învățământ profesional tehnic cu recunoașterea celor 30 de credite conform Codului educației; acordarea dreptului de a susține la solicitarea examenului național de bacalaureat de către absolvenții instituțiilor de formare profesională tehnică postsecundar și nonterțiar.</p> <p>De asemenea, prin Legea nr. 191/2017 a fost prelungit cu un an, termenul de punere în aplicare a prevederilor art. 132 alin. (1) lit.c), anul „2017” a fost substituit cu anul „2018”, referitor la deținerea de către cadrele didactice din învățământul liceal a studiilor superioare de mașter, precum și modificarea anului „2018” în anul „2019”, în care vor înceta contractele individuale de muncă ale salariaților care ocupă funcții științifico-didactice în instituții de învățământ superior, fără îndeplinirea condiției prevăzute la art.132 alin.(3) de studii superioare de doctorat.</p> <p>Aceste modificări au intrat în vigoare la 1 septembrie 2019.</p> <p><i>Prevederile Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”, nu au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</i></p>
7.	Titlul X „Administrarea sistemului de învățământ”	OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului X „Administrarea sistemului de învățământ” din Codul	Titlul X din actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind administrarea sistemului de învățământ, atribuțiile Guvernului în domeniul educației, atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării, atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea, de nivelul întâi și ale UTA Găgăuzia în domeniul educației. <p>Potrivit raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul întocmirii acestuia au fost realizate 46 de acțiuni. Gradul de realizarea acțiunilor stabilite conform articolelor din Titlul X este de 97,9%.</p>

		<p>educației al Republicii Moldova nr.152/2014. OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul X „Administrarea sistemului de învățământ” din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014. OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 Titlul X „Administrarea sistemului de învățământ” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p>In procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul X „Administrarea sistemului de învățământ”, nu au fost depistate obstacole de ordin juridic. Parlamentul a operat modificări la Codul educației, care se referă la Titlul X în partea ce ține de ciclurile învățământului obligatoriu, care au fost efectuate, urmarea constatărilor expuse în Adresa la Hotărârea Curții Constituționale nr. 7/2017 privitor la constituționalitatea articolului 41 din cod (asigurarea elevilor cu manuale, sesizarea nr. 162a/2016).</p> <p>Prevederile Titlul X, „Administrarea sistemului de învățământ” precum și actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării, nu au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</p>
8.	Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea daca, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului XI „Finanțarea și baza materială a învățământului” din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014. OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic in aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul XI</p>	<p>Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului” din Codul educației a fost modificat art.145 prin următoarele legi: Legea nr.271 din 23.11.2018, in vigoare 01.12.2018; Legea nr.172 din 27.07.2018, in vigoare 24.08.2018; Legea nr.138 din 17.06.2016, in vigoare 01.07.2016. Conform raportului de evaluare ex-post juridic, la momentul întocmirii acestuia au fost realizate 32 de acțiuni , toate fiind realizate în termenii stabiliți. Gradul de realizarea acțiunilor preconizate conform articolelor din Titlul VIII este de 100%.</p> <p>In procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”), nu au fost depistate obstacole de ordin juridic.</p>

		<p>„Finanțarea și baza materială a învățământului”)</p> <p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”) au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.</p>	<p>Prevederile Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”, nu au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</p> <p>Însă, este de precizat că, obiect al sesizărilor la Curtea Constituțională au făcut normele articolului 41 alin.(4) și alin.(5) din Codul educației nr. 152/2014, a Hotărârii Parlamentului nr.1531/1998 privind instituirea Fondului extrabugetar pentru manuale și a Hotărârii Guvernului nr.876/2015 cu privire la asigurarea cu manuale a elevilor, norme care au relevanță cu norma art. 145 alin.(n) din Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”, supus evaluării ex-post juridice.</p>
9.	<p>Titlul XII „Relațiile externe și cooperarea internațională în învățământ și cercetare”</p>	<p>OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Titlului XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare” din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.</p> <p>OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 Titlul XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare”.</p> <p>OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Codului educației al Republicii</p>	<p>Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii expuse la art.157 din Codul educației al Republicii Moldova, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, Guvernul urma să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu Codul educației; să aducă actele sale normative în concordanță cu acesta și să asigure elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.</p> <p>Titlul XII din actul normativ evaluat stabilește cadrul juridic al raporturilor privind cooperarea internațională în domeniul învățământului și cercetării, cooperarea cu organizațiile regionale și internaționale, admiterea la studii a străinilor, drepturile și obligațiile elevilor și studenților străini, studiile în străinătate.</p> <p>În procesul executării și implementării Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Titlul XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare”), nu au existat obstacole de ordin juridic.</p> <p>Prevederile Titlul XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare”, precum și actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării, nu au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională privind controlul de constituționalitate sau controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ.</p>

		Moldova nr.152/2014 Titlul XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare” au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.	
--	--	--	--

Tabelul nr.4

Gradul de realizare a actelor secundare conform articolelor din Codul educației nr. 152/2014

Denumirea Titlului din Codul educației	Nr. acțiunilor realizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Nr. acțiunilor nerealizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Gradul de realizare a actului normativ, % (acțiuni realizate* 100/ acțiuni totale)	Nr. acțiunilor realizate în termenul stabilit de actul normativ	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani
Titlul IV „Învățământul profesional tehnic”	148	6	96,1%	36	56	56
Titlul V „Învățământul superior”	73	1	98,6%	31	6	36
Titlul VI „Învățământul superior medical și farmaceutic. Învățământul în domeniile militariei, securității și ordinii publice”	125	0	100%	83	25	17

Titlul VII „Învățarea pe tot parcursul vieții”	15	-	100%	1	6	8
Titlul VIII „Unități conexe și servicii adiacente în sistemul educațional”	51		100%	50	0	0
Titlul IX „Resursele umane în sistemul de învățământ”	39		100%	15	8	16
Titlul X „Administrarea sistemului de învățământ”	46	1	97,9%	46	-	1
Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”	32	-	100%	32	-	-
Titlul XII „Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ și cercetare”	10	-	100%	10	-	-
Total	539	8		304	101	134